

A.—Sri M. V. KRISHNAPPA (Minister for Revenue).—

(a) The Cadre and Recruitment Rules which came into force on 13th March 1959 are being followed while giving promotions in the Department.

(b) The High Court had issued a stay order in respect of promotions in the Department. The writ petitions has since been dismissed.

(c) No.

Bifurcation and Decentralisation of Industries Department.

*Q.—471. Sri R. A. KOPPAL (Hubli City).—

Will the Government be pleased to state:—

whether it is proposed to bifurcate Industries Department and decentralise the same; and if so, the time required for implementation of such a scheme;

A.—Sri K. MALLAPPA (Minister for Industries and Commerce).—

No.

Intimation of Release of a Member.

Mr. SPEAKER.—Before we take up the other work, I have to bring to the notice of the House that the Government under order dated 16th March 1963 have directed the release of Sri A. Krishna Shetty, M.L.A., detained in the Central Jail, Bellary.

BUDGET ESTIMATES FOR 1963-64—DEMANDS FOR GRANTS.—

DEMAND No. 31-50 PUBLIC WORKS

†ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ (ಸಿರಾ).—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಬಾಕಿಯ ಮೇರೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರ್ ನೀರಾವರಿಯ ಅಗತ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಕೆಲಸ ಕಡಮೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರ 'ಚಿಂಪೋ' ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ಬರಿಯ ಭಾಷಣಗಳನ್ನೂ, ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರ ಬೇಕು, ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ನೂಡನೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನಣ್ಣ ಕೆರೆ ಕಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ನೀವು ಹಣಕೊಡಿ, ನಿಮ್ಮ ಕಾಂಟ್ರಿಬ್ಯೂಷನ್ ಕೊಡಿ, ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಣ ಬೇಕಾಗಿದೆ, ನೀವು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿಮಗೂ ಅನುಕೂಲ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಅನುಕೂಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಹಣಕೊಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದರೆ ಸರಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕೇಳಬೇಡಿ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳುವುದು ಎಂದು ನಾನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ (ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಅದು ನಿಮ್ಮ ಅರ್ಥ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ನಿಮ್ಮ ಅರ್ಥವೂ ಹಾಗೆಯೇ.

ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೆ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲು ಬೇರೆ ರೀತಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಬೇರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಹಣ ಬೇಕಾದರೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮೈಸೂರ್ ಮತ್ತು ಮೀಡಿಯಮ್ ನೀರಾವರಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು 25-30 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲಮಾಡಲಿ, ಒಂದು ಲೋನ್ ಎತ್ತಿ ಅದನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಲಿ. ಇದು ಬಿಟ್ಟು ಹಳ್ಳಿ ಯವರನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ಒಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಹತ್ತು ಜನರು ಹಣಕೊಡಲು ಮುಂದೆ ಬರಬಹುದು; ಎರಡು ಸಾವಿರ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮೈಸೂರ್ ನೀರಾವರಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಮೂರನೆಯ ಯೋಜನೆ ಮುಗಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಸೇಕಡ 20ರಷ್ಟು

(ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ)

ನೀರಾವರಿಯನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಜನರನ್ನು ನೀವು ಹಣಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಬದಲು ಒಂದು ಸಾಲ ಎತ್ತುವುದು ಸಮಂಜಸವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಇದನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಆರೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಂಬಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮೈಸೂರ್ ನೀರಾವರಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಚುರುಕುಗೊಳಿಸ ಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಅಹಾರೋತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಂದು ಕೋಟಿ ಹದಿನೇಳು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿನಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಪಂಪ್ ಸೆಟ್ ಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದರು ಸರ್ಕಾರದವರು. ಆದರೆ ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟ ಬೋರ್ಡಿನವರು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಈವರೆಗೆ ಪಂಪ್ ಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಎಷ್ಟು ಜನರು ಹಾಕಿದರು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಸರ್ಕಾರ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವ ಯಂತ್ರ ವಿನಿದೆಯೇ ಅದು lethargic ಆಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಹಾಕಬೇಕು, ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಬೇಕು ಅದು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಂದು ಹೇಳು ತ್ತಾರೆ. ಈ ಯಂತ್ರದಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಗುರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ಕಡೆ ದೃಷ್ಟಿ ಇಡಬೇಕು. ಯಾವ ಯಾವ ಕೆಲಸ ಮೇಗೆ ಹೇಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನೋಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಬಿಟ್ಟು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವರ್ಗಗಳು, ಪ್ರಮೋಕ್ಷಗಳು ಇಂಥವುಗಳ ಕಡೆ ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಅವರ ಕಾಲವನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡುವ ಬದಲು ಮೈಸೂರ್ ನೀರಾವರಿಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೋಡಲಿ. ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ತಕ್ಷಣ ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ.ಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ನೀರಾವರಿ ಕೆಲಸಗಳಾಗಬೇಕು, ಎಂದು ಕೇಳಿ ಮೈಸೂರ್ ನೀರಾವರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆಯೆ ಅಂತೆ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಆಶೆ ಈಡೇರಲು ಅನೇಕ ಎದುರತೊಡಕುಗಳಿವೆ. ಈ ಕಡೆ ಅವರು ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟು ಅವರು ಹೇಳಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಅವರ ಆಶಯವನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಜನರು ಇದ್ದರೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ನೂಕುತ್ತಮು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಎಕ್ಸಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದರೆ, ಅವರು ಅವರ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರನ್ನು ಕೇಳುವುದು, ನೂಕಿಂಟಿಂಡಿಂಗ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಅವರು ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಅವರ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ, ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು: ಈ ರೀತಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದರೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಈಗಿನ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಚಾಡಿ ಮಾತು ಕೇಳಿಕೊಂಡು, ರಾಜ ಕೀಯ ಗುಂಪುಗಳೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಎಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ power politics ಗೆ ಇಳಿಯಬಾರದು. ಮೈಸೂರ್ ನೀರಾವರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕು, ಮೇಜರ್ ನೀರಾವರಿ, ಎಂದರೆ ಕೃಷ್ಣಾ, ಗೋದಾವರಿ, ವಲಸ್ರಭಾ, ತುಂಗಾ ಇವುಗಳ ಯೋಜನೆಗಳು ಮುಂತಾದುವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸವಿದೆ ಎಂದು ಮೇಜರ್ ನೀರಾವರಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬರು ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಮೇಜರ್ ನೀರಾವರಿ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಎಂದು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಇವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಇರಾಖೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೇಕೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಯಾವ ಶಾರೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಓದುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಯಾವ ರೈತರನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ವರ್ಗಮಾಡಿ ಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ಒಳ್ಳೆ ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಎಜ್ಯುಕೇಷನ್ ಡೈರೆಕ್ಟರಾಗಿ ಮಾಡಿ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ? ಈ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಪೂರ್ತಿಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ, ಆ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ, ಹೀಗಾಗಿದೆ. ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದಾರೋ ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಹೀಗೆ ಅಡ್ಡಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರ್ ನೀರಾವರಿ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್, ಮೇಜರ್ ನೀರಾವರಿ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಎಂದು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಾರದು. ಎಷ್ಟು ಕಾಲದಲ್ಲ ನೀರಾವರಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಜಯಪ್ರದವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವನ್ನಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ ಅದಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಬ್ಬನು ಮಾಡಬಹುದಾದಷ್ಟು ಕೆಲಸಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಕುಂಠಿತ ಮಾಡಬಾರದು. ಮೇಜರ್ ನೀರಾವರಿ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರು ಕೃಷ್ಣಾ, ಗೋದಾವರಿ, ವಲಸ್ರಭಾ ಮುಂತಾದ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಗಮನಕೊಟ್ಟು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹವಿ ನೀರನ್ನೂ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ನೀರಾವರಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಕಡೆ ಗಮನಕೊಡಬೇಕು. ಈ ದೃಷ್ಟಿ ಯಿಂದ, ಮೇಜರ್ ನೀರಾವರಿ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂದ ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಶಿಕ್ಷಣದ ಡೈರೆಕ್ಟರ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಈ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣಾ, ಗೋದಾವರಿ ಮುಂತಾದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ನದಿಗಳ ನೀರಿನ ಉಪಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಜನೆಗಳ ಸರ್ವೆ ಮತ್ತು ಅಂದಾಜು ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯ ಕುಂಠಿತವಾದರೆ ತುಂಗಭದ್ರಾ,

ಮಂಪ್ರಭಾ ಮುಂತಾದ ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಗಳು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಆಗಬೇಕು, ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಅದು ಬರೆಯ ಬಾಯಿ ಮಾತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮೇಜರ್ ನಿರಾವರಿ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವಂತಿರಬೇಕು.

ಮೈಸೂರ್ ನಿರಾವರಿ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಫೈರ್‌ಗಳು ಕೊಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಾಗುತ್ತಿವೆಯೆ, ಫೈರ್‌ಗಳು ಬೇಗ ತೀರ್ಮಾನವಾಗುತ್ತಿವೆಯೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಗೇನಾದರೂ ಫೈರ್‌ಗಳು ಹೋದರೆ ಹೊರಗೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಕದೀಮರು ಬೇರೂರಿದ್ದಾರೆ, ಅವರನ್ನು ಸ್ಥಳಪಟ್ಟು ಮಾಡಿದರೆ ಕೆಲಸ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದ ಇರಬಾರದೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಮೈಸೂರ್ ನಿರಾವರಿ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾರೆ, ಇದನ್ನು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಭ್ಯಾಸ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಬ್ಯೂರೋ ಕ್ರಾಟಿಕ್' ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನೀತಿಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತರ್ಪಣಕೊಟ್ಟು ಹೊಸ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು, ತೀವ್ರವಾಗಿ ಜನರ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಈಡೇರುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನೂಟಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸದ್ಯದಲ್ಲೇ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಗೆ ಬಡ್ಡೆ ಚೀನಿಲ್ಲ ಎರಡೂವರೆ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕಡಮೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹೋದ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಈ ಸಾಲಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಕಡಮೆಕೊಟ್ಟು ಏಪ್ರಿಲ್, ಮೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಪ್ತಮೆಂಟರಿ ಗ್ರಾಂಟಿಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಾರೋ ಏನೋ. ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕತೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸದೇ ಹೋದರೂ, ಇದರಲ್ಲಿ ಏನಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಈಗಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ದಿನದಿಂದಲೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದರ ಕಾರ್ಯಾತ್ಮರೀತಿಯಾದ ವೇಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಕೆಲಸನಡೆಯದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳ ಆಶಕ್ತತೆ, ಅನುಭವ ಸಾಂದ್ರತೆ ಎಕೆ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರ ವತೀಲಿ ಬಾಜಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವುದು ಅಥವಾ ಅವರ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ನೀವು ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದಿರುವುದು ಎಂಬ ಅನುಕೂಲವಿದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಇಷ್ಟು ಹಣಕೊಟ್ಟಿದೆ, ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆ, ಮುಂದೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಾವು ಒಕ್ಕೂಟದಿಂದ ಹೇಳುವುದು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಹಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೊಡುವುದು ಮುಂತಾದ ಕ್ರಮವೇನು ಕೈಕೊಂಡಿದೆ ಅದು ಸ್ವಲ್ಪ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಗಿರುವ ಅನುಮಾನವನ್ನು ಪರಿಹಾರಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಈ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದರೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಹಿಂದಿನ ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಶರಾವತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜನರ ಲೈನೋ ಅನುಮಾನವಿದೆ, ಮಾಡಬಾರದ್ದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಿದೆ ಎಂಬ ಶಂಕೆಯಿದೆ ಅದನ್ನು ಬಾಗ್ರತೆ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಮೌನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಜನತೆಯ ಅನುಮಾನಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಹಿರಿಯರಾದ ಮೈಸೂರು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ತಪ್ಪಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸಿಂಗಾದರೂ ತಾವು ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಒಂದು ದಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಲಂಚೆಗೆದು ಕೊಂಡರು, ದುಡ್ಡು ಹೊಡೆದರು, ಹಾಗಾಯಿತು, ಹೀಗಾಯಿತು ಎಂದು ಜನರು ಮುಂದೆ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನೂಕು ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ಉತ್ತರ ಹೇಳುವಾಗ ಸರಿಯಾಗಿ ಜವಾಬುಕೊಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ಮಂಗಳೂರು ಬಂದರಿಗೆ ಹಣ ತರುತ್ತೇವೆ, ಕೇಳಿದಷ್ಟು ಹಣಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಬಡ್ಡೆ ಚೀನಿಲ್ಲ ಮಂಗಳೂರಿನ ಬಂದರಿಗೆ ಹಣ ಒದಗಿಸಿಲ್ಲ. ಬಂದರಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ, ಕೋಸ್ಟರ್ ಲೈನ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಒದಗಿಸುತ್ತಾರೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಎಷ್ಟು ಕೊಡುವುದು, ಯಾವ ರೀತಿ ಇದನ್ನು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಉತ್ತರ ಹೇಳುವಾಗ ತಿಳಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಇಷ್ಟು ಕಾಲಾವಕಾಶಕೊಟ್ಟು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನರ್ಪಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಡಿ. ದೇವೇಂದ್ರಪ್ಪ (ಭದ್ರಾವತಿ).—ಸ್ವಾಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಮುಂಬಟ್ಟಿರುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು, ಸಣ್ಣ ನಿರಾವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ

(ಶ್ರೀ ಟಿ. ಡಿ. ದೇವೇಂದ್ರಪ್ಪ)

ಇರಿಗೇಷನ್ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಡಿಮ್ಯಾಂಡನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ 61 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಹಣ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಕಡಮೆ. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು ಈ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳು, ಸೇತುವೆಗಳು, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ, ಯೋಜನೆ, ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಕಟ್ಟಡಗಳು, ಹೀಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಲೋಕವನ್ನೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಇಲಾಖೆಯು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಸಿದ ನಂತರ 15 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಇಲಾಖೆಯು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ಎದ್ದುಕಾಣುವಂತೆ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಬಹಳ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದರ್ಜೆಯವರು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಕಟ್ಟುಪರಿಣಮರು. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾರ್ಕೆಸಾದಕ್ ನಂದವರು ಕೆಲವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು. ಹಾಗಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯನ್ನೇ ದೂರುವುದು ಅಷ್ಟು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ. ಕಳೆದ 15 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಅವುಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಫಲ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ವಿಧಾನಸಭೆಯೇ ಸಾಕು. ಈ ಇಲಾಖೆಯು ಇನ್ನೂ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಹುದು. ನೀರಾವರಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ. ಈ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಒತ್ತಡ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಜಮೀನಿನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿಬಿಡಲು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದನಕರುಗಳು, ಗಾಡುಗಳು ಹೋಗಿಬಿಡಬೇಕಾಗಿದೆ, ನೀರಿನ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ರಸ್ತೆಗಳು, ಸೇತುವೆಗಳು ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಿರುವ ಕಡೆ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಸ್ತೆ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಭದ್ರ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಮತ್ತು ತುಂಗಭದ್ರಾ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ಮತ್ತು ಸೇತುವೆ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಂದಾಜನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಮೊಬಲಗು 8,50,000 ರೂಪಾಯಿಗಳು. ಅದನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಾಯಿತು; ಸರ್ಕಾರದ ರೆವಾರನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ತುರ್ತುಪಡಿಸುತ್ತಿ ಆದಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸದಾರದು. ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಮುಂಜೂರುಮಾಡಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ತರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಮುಳುಗಡೆಹೊಂದುವ ಗ್ರಾಮಗಳ ವಿಷಯವೂ ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಭದ್ರಜಲಾಶಯ ಮತ್ತು ತುಂಗಜಲಾಶಯ ಇವುಗಳ ಕೆಳಗಿರುವ ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸ್ಥಳ ಬದಲಾವಣೆ ಕೂಡ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಇದಕ್ಕೆ ಜಾಗೃತ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನುಮಾರು ಅರೇಳು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ವರ್ಗಾವಣೆ ಕೆಲಸವಾಗಿಲ್ಲ. ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡುವುದೂ ತಡವಾಗುತ್ತಿದೆ. ವರ್ಗಾವಣೆ ಆಗುವ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ಪರಿಹಾರಕೊಟ್ಟರೆ ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ಸ್ಥಳ ಬಿಡುವರು. ಆ ದೆಶೆಯಿಂದ ತರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುವ ಗ್ರಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತೆಯ ಗ್ರಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಕ್ಷಣ ಗಮನಕೊಟ್ಟು ಬೇರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಜನರು ಹೋಗಲು ಯೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

2-30 P.M.

ಸ್ವಾಮಿ, ಏನೇ ಆದರೂ ಕೆಲವು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದಾಗ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಮಿನಿಸ್ಟರು ಏನು ಮಾಡುವುದು ಹಣವಿಲ್ಲ, ನಾವು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬಹಳ ದಿವಸದ ಹಿಂದೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೆಲಕೆಲವು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪೆಷಲ್ ಫಂಡ್ ರಸ್ತೆ ಆಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಭದ್ರಾವತಿಯಿಂದ ಕೇವಲ ಮೂವತ್ತು ಮೈಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಿವನಿ ರೈಲ್ವೇಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ಸೇರತಕ್ಕ ಒಂದು ಹೊಸ ರಸ್ತೆ ಸ್ಪೆಷಲ್ ಫಂಡ್ ರಸ್ತೆಯಾಗಿ ಒಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸ್ಕೂಪ್ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಇಲಾಖೆಯವರನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಹಣ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದುಡ್ಡು ಹಾಕಿ, ಬರ್ಬರ ಮಾಡಿ, ಬಾಕಿ ಉಳಿದ ಹಣವನ್ನು ಬರ್ಬರ ಮಾಡಿ ರಸ್ತೆ ಪೂರೈಸಬೇ ಇದ್ದರೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ದೆಶೆಯಿಂದ ದಯವಿಟ್ಟು ಈ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಿಸತಕ್ಕ

ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆಯೇ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜೈಲಿನಿಂದ ತ್ಯಾಜ್ಯವಳ್ಳಿ ಮೇಲೆ ಚೈವಳಂಗಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ರಸ್ತೆ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ಅದನ್ನು ಕೂಡ ಸ್ಪೆಟ್ ಫಂಡ್ ರಸ್ತೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಉಳಿದಿರತಕ್ಕ ಕೆಲಸ ಪೂರೈಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ಭವ್ಯಾ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟಿನ ಕಳೆದಾಗದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಇದೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ರಂಗೋಲ ಹಳ್ಳದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ ಮಂಜೂರಾಗಿದೆ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಕೆಲಸ ಪುರು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದುವರೆಗೂ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ರಂಗೋಲ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸೇತುವೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಏಕೆಂದರೆ ಭದ್ರಾವತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಿಂದ ಹೊನ್ನಾಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಕ್ಕ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹಳ್ಳ ಮತ್ತು ಭದ್ರಾ ಚಾಂಪ್ ಬರತಕ್ಕ ಸಂಭವ ಇರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಕಳಾಗಲಿ, ಬಸ್ಸುಗಳಾಗಲಿ, ದನಕರುಗಳಾಗಲಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇರಿಗೇಷನ್ ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸೇತುವೆ ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನಿಂದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ತಕ್ಷಣ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಆವರಣ ಮನವಿ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಶಾಖೆಗೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಒಂದು ಹಳ್ಳ ಎಂದರೆ ಕಾಗೆ ಹಳ್ಳ. ಬಹಳ ದಿವಸದಿಂದ ಬಡ್ಡೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಬಡ್ಡೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದೆ. ಇದು ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸೇತುವೆ. ಇದನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ವಾಮಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲಕೆಲವು ಯೋಜನೆಗಳು ಮಂಜೂರಾಗಿ ಕೆಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಾಗಿ ಸ್ಥಳದ ಇರಾಖೆಯವರಿಂದ ತಡವಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಹಣ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲಸ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏನು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟದ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಿಸತಕ್ಕವರ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಬೇಕು. ಏನು ಕಾರಣ ದಿಂದ ತಡವಾಗಿದೆ, ಯಾರು ಅಸದ್ಭಾವ ತನ ಮಾಡಿದರು, ಅನಿಸ್ಟೆಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರಾಗಲಿ, ಸಬ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್‌ರಾಗಲಿ, ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರಾಗಲಿ, ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡಿಂಗ್ ಇಂಜಿನಿಯರಾಗಲಿ ಯಾರು ಕಾರಣಕರ್ತರು ಎಂದು ಶೋಧನೆ ಮಾಡಿ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಸ್ತಿನ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರ ಕರ್ತವ್ಯ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸೆಂಟರ್‌ನಿಂದ ಮಂಜೂರಾಗಿರುವ ಭದ್ರಾವತಿ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಸೆಂಟರ್‌ಗೆ ಕಟ್ಟಡ ಮಂಜೂರಾಗಿ 3 ವರ್ಷವಾಯಿತು. 6 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಮಂಜೂರಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಜಾಗವನ್ನು ಸುಮಾರು 10 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಅದು ಫಸ್ಟ್ ಕ್ಲಾಸ್ ತರೀ ಜಮೀನು ಇರಾಖೆಯವರು ಆಕ್ವೈರ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಮಾರು 1½ ವರ್ಷವಾದರೂ ಕೂಡ ಆ ಕಟ್ಟಡ ಇದುವರೆಗೂ ಕಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿನ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡಿಂಗ್ ಇಂಜಿನಿಯರೇ ಕಾರಣ ಕರ್ತರು ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ದಮುಖಿಟ್ಟು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮತ್ತು ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರು ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ವಾಮಿ ಈ ಇರಾಖೆ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಇರಾಖೆ ಎಂದು ನಾನು ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಇರಾಖೆಗೆ ಹಣ ಬೇಕು. ಎಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರತಿ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ನಿರಾವರಿ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು ಆಗಬೇಕಾದ್ದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ. ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ನಿಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರ ಬೆಳೆದು ನಾವು ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಈ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು ಆಗಲೇಬೇಕು. ಶ್ರೀವಾಣಿ ಮುಕ್ತಾಕ್ಷಿಪ್ತನವರು, ಹಣ ಬೇಕೆಂದು ಇದೆ. ಮುಖ್ಯವಾದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಾಲ ಪಾದರೂ ಸರ್ಕಾರ ಎತ್ತಿ ಸುಮಾರು 30-40 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾ ಒಂದು ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟರು. ನಾನಾದರೂ ಕೂಡ ಇದು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇವತ್ತು ನಾವು ಸಾಲ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಸುಮಾರು 50 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೃಷ್ಣಾ-ಗೋದಾವರಿ ಹೀಗಿರತಕ್ಕ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಸುಮಾರು ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಹಣವನ್ನು ತೀರಿಸಲೂಬಹುದು. ಅದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜನತೆಗೆ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಡೆಗೆ ಬರತಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶ ಇದೆ. ಅದರಿಂದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು, ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಮಿನಿಸ್ಟರು, ಮೈನರ್ ಇರಿಗೇಷನ್ ಮಿನಿಸ್ಟರು ಕೂಡ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮಳೆನಾಡು ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಜಿ. ಮರುಕಪ್ಪ (ಕಡೂರು).—ಸ್ವಾಮಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಮ್ಮ ದೇಶ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವ 100 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಪೈಕಿ ಸುಮಾರು 65 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡತಕ್ಕ ಈ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಬಾಡಿನ ಮೇಲೆ ವಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಸ್ವಾಮಿ ಒಂದು ವಿಷಯ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಅವೇನೆಂದರೆ ಕೃಷ್ಣಾ-ಗೋದಾವರೀ ನಿರೀನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಈ ಮಾನೆಯಲ್ಲೂ, ಹೊರಗಡೆಯೂ, ಒಳಗಡೆಯೂ ಅನೇಕ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದೆ. ನಾನು ಅನ್ನುವುದಾದರೂ ಇಷ್ಟು. ನಮ್ಮ ಸ್ಟೇಷಿತರಿಗೆ ಕೇಳಿದೆ. “ಇಷ್ಟು ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಬಹಳ ಗೊಂದಲ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವ ಕೃಷ್ಣಾ-ಗೋದಾವರೀ ನಿರೀನ ಯಾವ ದೆವಲಪ್ ಮೆಂಟ್ ಪರಿಯಾಕ್ಕೆ ಕೇಳುತ್ತೀರಿ, ಹೈದರಾಬಾದು ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಬೊಂಬಾಯಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು undeveloped ಪರಿಯಾ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ. ಎಲ್ಲರೂ ಗರಾಟೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ನೀವು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಗರಾಟೆ ಮಾಡುವುದು. ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ ನುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದೀರಿ, ಏಕೆ ನುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದೀರಿ” ಎಂದು ಆಕಡೆಯವರನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ—ಅವರು ನಮಗೆ ಹೊಸಬರು—ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ನೋಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಲೋದರನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅವರ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲ ಇದೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ನಮಗೆ ಪೂರ್ಣ ಭರವಸೆ ಇದೆ. ಅವರು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೇ ಅವರು ಪದೇ ಪದೇ ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ನಾವು ಬಂಡಿತವಾಗಿ ಇದರಿಂದ ಏನು ಹಕ್ಕು ಬರಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಪತೆಯತ್ತೇ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ಸಂಶಯ ಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರಬೇಕಾದರೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನುಮ್ಮನೆ ಗೊಂದಲ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ವಾದರೂ ಏನು ಎಂದು, ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದರು. ಇಷ್ಟು ಗೊಂದಲ ಮಾಡುತ್ತೀರಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಚುನಾಯಿಸಿದವರು, ನಮ್ಮ ದೇಶದವರು, ಅಂಧ್ರದವರಲ್ಲ ಅಥವಾ ಮದರಾಸಿನವರಲ್ಲ.

ನಮ್ಮವರೇ, ಇಲ್ಲಿಯವರೇ, ಇಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಮೆಂಬರುಗಳೇ, ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಕಾತುರತೆ ಇರತಕ್ಕವರೇ! ನಾವೀದಿವನ ಇವರಿಗೆ ಈ ದೇಶದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೇ ನಾವು ನಮ್ಮವರೆಂತ ವಹಿಸುವಾಗ ಅವರು ಇದ್ದೀ ದೇಶದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೇ ಹೊತ್ತಿರುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಇದರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಲ್ಲವೇ? ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಎಂದಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕು, ಇವರು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕುಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮವರೇ ಆದ ಇವರು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಧ್ರರಿಗೋ ಅಥವಾ ಮದ್ರಾಸಿನವರಿಗೋ ಅಥವಾ ಬೊಂಬಾಯಿನವರಿಗೋ ಒಂದು ಫೇವರಿಟಿಜಂ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ? ಅಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮೆಂಬರುಗಳಾಗಬೇಕು, ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಬೇಕು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇವರು ಈ ದಿವಸ ಅಂಧ್ರದವರ ಅಥವಾ ಮದ್ರಾಸಿನವರ ಅಥವಾ ಬೊಂಬಾಯಿನವರ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಈಶ್ವರಾಗಬೇಕು? ಇವರು ಅಂಧ್ರಕ್ಕಾಗಲಿ-ಮದ್ರಾಸಿಗಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಬೊಂಬಾಯಿಗಾಗಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಎಂದೂ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಇವರೆಂದೂ ಜಯ ಪ್ರದ ಹೊಂದುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ನಾವೇತಕ್ಕೆ ಇವರಮೇಲೆ ವ್ಯಥಾ ಸಂಶಯಪಡಬೇಕು? ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಹಳ ಶ್ರಮಿಸಿರತಕ್ಕವರು, ಅವರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸಿದೆ, 30 ವರ್ಷಗಳ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಹಿತಸಾಧನೆಗೆ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ, ಇಡೀ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆ ಹೆಸರನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಹಾಗೂ ಭಾರತವಾದ್ಯಂತವೂ ಇವರಿಗೆ ಅನೇಕ ಸ್ಟೇಷಿತರಿದ್ದಾರೆ, ಇಂಥವರಿಗೆ ನಾವೀದಿವನ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಎಂಟ್ರಿಸ್ ಮಾಡಿರುವಾಗ ನಾವೇಕೆ ನುಮ್ಮನೆ ಕೂಗಾಡಬೇಕು ಎಂತ ಅವರು ವಾದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹೇಳತಕ್ಕ ವಾದವೂ ಸಹ ಸರಿಯಾದುದೆಂತರೇ ನನಗೆ ಅನಿಸಿತು.

ನನ್ನನ್ನು ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಕೇಳಿದರು; ಅಂಧ್ರದವರು ಈಗಾಗಲೇ ನಾಗಾರ್ಜುನ ಸಾಗರ ವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಮತ್ತೆ ಶ್ರೀಶೈಲ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಇವರೇಕೆ ನುಮ್ಮನಿಸುತ್ತಾರೆ ಅಂತ ಕೆಲವರು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾಗಾರ್ಜುನ ಸಾಗರ ಈ ದಿವಸ ಕಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೇ ಕಟ್ಟಲಾಯಿತು. ಅದುದರಿಂದ ಅದರ ಪರವಾಗಿ ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರನ್ನು ಕಾರಣರೆಂತ ಹೇಗೆ ಹೇಳುವುದು? ಇವರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಯೇ ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈಗ ಹಾಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂತ ಕೆಲವರು ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಹಳ ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಕನ್ನಡನಾಡು ಒಂದಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಹೆಚ್ಚುಯಕೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಇತ್ತು. ನಮ್ಮ ಸಹೋದರರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳ

ಜನರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ತರಹದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಒಂದು ಮೂಲ ದೃಢೀಕರಣದಿಂದ ಆ ನಮ್ಮ ಸಹೋದರರು ಈಗ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಯಿತು. ಈ ದಿವಸ ಕನ್ನಡನಾಡು ರಜನೆಯಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಾಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಆ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಜನರು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ದೊರೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅದು ದೊರೆಯದೆ ಅವರ ಜೀವನ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಕರವಾದುದಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಈ ದಿವಸ ಅವರ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ನಾವು ಅನ್-ಡೆವಲಪ್ ಮಾಡುವ ವಿಷಯವಾಗಿ ಎಂತ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ದಿವಸ ಅದಷ್ಟು ಜಾಗೃತ ಈ ಅನ್-ಡೆವಲಪ್ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಲು ಅವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ದೊರೆಯಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕ ನೀರಿನ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನೊದಗಿಸಿಕೊಡಲು ಒಂದು ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಬೋರ್ಡನ್ನು ಆಲ್ಟಿಮೇಟ್ ರಚಿಸಿ ಅವರು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಮ್ಮೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡುಬಿಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಒಂದು ನಂಬಿಕೆ ಉಳಿಯುವ ಹಾಗೆ ನಾವು ಅವರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಈಕೊತ್ತು ಇದರ ಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಮೇಲೂ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತದೆ ನಾನು ತೀವ್ರವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ.

ಇನ್ನು ನಮ್ಮ P. W. D. ಬಾಬಿನವರು ಈ ಹಿಂದೆ 1959-60 ಮತ್ತು 1960-61 ಸಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 11 ಸಾವಿರ ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ನನಗಂತೂ ಅಪಾರವಾಗಿದೆ. ಈ ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸುಮಾರು 8-9 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಒಳ್ಳೆ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಯಾರು ಹೇಳಿದರೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ ಒಂದು ಮೈಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ರಸ್ತೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಕನಿಷ್ಠ 10 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಾದರೂ ಬೇಕು; ಗರಿಷ್ಠ ಎಂದರೆ ಅದು 75 ಸಾವಿರ ದಿಂದ ಹಿಡಿದು 1 ಲಕ್ಷದವರೆಗೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಈ ದಿವಸ ಈ ಹನ್ನೊಂದು ಸಾವಿರ ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಬೇಕು, ಇಷ್ಟು ಮೈಲಿಗಳ ರಸ್ತೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಏಕಾಏಕಿ ಯಾವ ಒಂದು ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಇವರು ಯಾವ ಆಧಾರದಮೇಲೆ ಚಿಪ್ಪಿರಿ ಯಲ್ಲದ್ದು ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಕಾಣದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ವ್ಯಯ ಮಾಡಿದರು? ಈ ಕೆಲಸವು ಪೂರಾ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಯಾವ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹಣವನ್ನು ಪೋಲು ಮಾಡಿರತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ ಅಂತ ಹೇಳಿದರೆ ಅದೇನೂ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಎರಡನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಕೆಲವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಏನು ಹಣವನ್ನೊದಗಿಸಿದ್ದರೋ ಆ ಹಣವನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾವ ಯಾವ ಇಲಾಖೆಗಳು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅವು ಆ ಹಣವನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡದೆ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಆ ಹಣ ರಾಜ್ಯವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿ ಸಂಭವ ಒದಗಿದಾಗ ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರದವರು ನಾವು ಕೇಳುವಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಲಾರರೆಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ಹಾಕಿ ಇದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂತ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಯಾವ ಸರ್ಕಾರವೇ ಆಗಲೇ ಇಂಥಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟು ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಮಾಡಲಾರದು. ಹಣ ಉಳಿದರೆ ಅದು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತೆ? ಇದ್ದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲರುತ್ತೆ; ಇಲ್ಲವೇ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲರುತ್ತೆ. ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ನುಮ್ಮನೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವುದಲ್ಲ. ಆ ಖರ್ಚಿನ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ಜನಗಳಿಗೆ ಏನೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ದೊರೆಯಬೇಕೋ ಅದು ದೊರೆಯಲೇಬೇಕು. ನುಮ್ಮನೆ ಏನೋ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಷ್ಟು ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿರತಕ್ಕದ್ದು ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು. ಅಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಹೇಗೆ ಖರ್ಚುಮಾಡಿದರು? ಈ ದಿವಸ ಆ ರಸ್ತೆ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲ ಅರ್ಥಮರ್ಯಾದಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಕಂಪ್ಲೀಟ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಈ ದಿವಸ ಯಾರದು? ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಈ ದಿವಸ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಈ ದಿವಸ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು ದುಡ್ಡು ಅಂತ ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾದ ಮಾತಲ್ಲ; ಅದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ದಿವಸ ಸರ್ಕಾರದವರು ಎಲ್ಲೆಂದರಾದರೂ ದುಡ್ಡನ್ನು ತಂದು ಅವರು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ತಪ್ಪನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ಅವರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅವರು ಈ ಹಿಂದೆ ವ್ಯಥಾ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ 9 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಯಾರು ಜವಾಬ್ದಾರರು? ಏನೋ ಒಂದು ಚೀಪ್‌ಪಾಪ್ಪುರಾರಿಗಳೆನಲು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಡೆಸಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಇಂಥಾ ಭ್ರಾಂತಿಯುತವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಬಂದಿತು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ದಿವಸ ಮಲಪ್ರಭ ಕೆಲಸ ಮಂಜೂರಾಗಿ 2 ವರ್ಷಗಳಮೇಲಾಯಿತು. ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ 25-30 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಹಣ ಮಂಜೂರಾಗಿದೆ. ಈ ದಿವಸ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರೈತನಿಗೆ

(ಶ್ರೀ ಜಿ. ಮರುಳಪ್ಪ)

ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಯವರೆಗಾದರೂ ಏಕೆ ಇನ್ನೂ ಬದಗಿಸಿಲ್ಲ! ಅವರಿಗೇನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ? ಈಗಾಗಲೇ ಅಲ್ಲಿ 50-60 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಖರ್ಚಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟು ಹಣ ಏತಕ್ಕೆ ಖರ್ಚಾಯಿತು? ಆ ಹಣವೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲರತಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆಯ ಬಂಗಲೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲು ಖರ್ಚಾಗಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ ಬದಗಿಸಲು ಖರ್ಚಾಗಿದೆ. ಅದರ ಜನರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಾಸಿನ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು, ಹೀಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಾಜಕ್ಟುಗಳನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ, ಈ ಅಫೀಸಿಯಲ್ಸ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್‌ಗಳಿಗೆ, ಫೈವ್‌ಫಿಟುಗಳಿಗೆ ಎಂದು ವೆಚ್ಚವಾಗುತ್ತಿದೆ, ಅವರಿಗೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ ಆಗಬೇಕು, ಇಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಮೊದಲು ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಟೆಂಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲವೇ ಜಿಂಕೆಪಿಟ್ ಅಥವಾ ಆಕ್ಸೆಸ್‌ನಾಸ್‌ಪೀಟುಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ಆ ಪ್ರಾಜಕ್ಟುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರ ಈಗ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ದಿವಸ ಈ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದರೂ ರಾಜ ಮನೆನೆನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಲ್ಲ ಶ್ರೀಮಂತರ ಮಕ್ಕಳೂ ಅಲ್ಲ ಅವರು ಕೇವಲ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ-ಬೆಳೆದು ಬಡಜನರ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನಗಂಡ ಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದಿವಸ ಅವರು ಯಾರ ದುಡ್ಡಿನಿಂದ ಆ ದಿಗ್ವಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದರೋ, ಈ ದಿವಸ ಅವರು ಯಾರ ದುಡ್ಡಿನಿಂದ ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅಂಥಾ ಜನರ ಸೇವೆ ಮಾಡದೆ ವಾಸಕ್ಕೆ ಬಂಗಲೆಗಳಾಗಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಅಷ್ಟು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ವಿಚಾರದ ಕಡೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ನಾನೀಗ ಈ ರೈಲ್ವೆ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡು ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಈ ದಿವಸ ಗುಂತಕಲ್ ಮತ್ತು ಹೊಸಹೇಟೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇರತಕ್ಕ ರೈಲ್ವೆ ಲೈನನ್ನು ಬ್ರಾಡ್‌ಗೇಜಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಅದರ ಉದ್ದೇಶವೇನು? ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಬಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯತಕ್ಕ ಐರನ್‌ಒರನ್ನು ಮದ್ರಾಸಿನ ಬಂದರಿಗೆ ರವಾನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ಆ ಉದ್ದೇಶ. ಹೊಸಹೇಟೆಯಿಂದ ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಇರತಕ್ಕ ದೂರ 380 ಮೈಲಿಗಳು. ಅದರ ಈ ಐರನ್ ಒರನ್ನು ಕಾರ್ವಾರ ಬಂದರಿಗೆ ರವಾನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಇದರ ಘಾಸಲೆ ಸುಮಾರು 200 ಮೈಲಿಗಳ ಒಳಗಾಗುತ್ತೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಅದರು, ಅಲ್ಲಿ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕವರು ನಮ್ಮವರು. ನಮ್ಮ ಅದರನ್ನು ನಮ್ಮವರಿಗೆ ಕೊಡದೆ ಈ ದಿವಸ 380 ಮೈಲಿ ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮದರಾಸಿನವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು? ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ರಸ್ತೆಯನ್ನೇ ಇನ್ನೂ ಒಂದುನೂರು ಮೈಲಿ ಡೆವಲಪ್ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಬಂದರಿಗೇನೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದಂಥ ವಿಷಯ ಇದು.

ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಬೇರೆಯವರು ಯಾರಾದರೂ ಜಗಳಮಾಡುವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಜಗಳಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. Dignified ಆಗಿ ಜಗಳಮಾಡಿ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳನ್ನು ಅವರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಇಡಿ. ಅವರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ನೀವು ಸಾಹಿಧ್ಯ ತಪ್ಪು ಎಂದು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ತಿಳಿಸಿ. ಇದು ಆಗಲೇ ಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಡಿ ತೀರಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿಮ್ಮ ಒತ್ತಾಯವನ್ನು ಅವರು ಮನ್ನಿಸದೆ ಹೋದರೆ land acquire ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನೀವು ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬಾರದು. "ಅಗುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಬರೆಯಬಾರದು ಎನ್ನುವುದಾದರೆ, ನಿಮ್ಮ ನಿಲುವನ್ನು ನ್ಯಾಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಡಿ. ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಸಲಹೆಗಳಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡದೆ ಹೋದರೆ ಆಗ "ನೀವು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದೆ ಹೋದರೆ ನಾನೂ ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ" ಎಂದು ಹೇಳಬೇಡಿ. ಅಮೇರಿಕಿ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು.

ಸ್ವಾಮಿ, ಮೊದಲನಿಂದಲೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ಹರಿಹರ ಕೊಟ್ಟೂರು ರೈಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಾಸನ-ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಸೇಲಂ-ಬೆಂಗಳೂರು ರಸ್ತೆ ಹಾಕುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂದು. ಈ ಮಾರ್ಗ ಕೇವಲ 43 ಮೈಲಿ ಇದೆ. ಹಿಂದೆ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದುದನ್ನು ಈಗ ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ, ಇದನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ. ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲರ ಪರಿಚಯವೂ ಇದೆ, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾ

ನದ ಕಾರ್ಯಭಾರವನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ವಹಿಸಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದು ದಿವಸವಾದರೂ ಡೆಲ್ಟೆಯಲ್ಲಿರ ಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಏನಂತಿ. ಅಲ್ಲಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿ, ನ್ಯಾಯಬದ್ಧವಾಗಿ. ಕಾನೂನು ಬದ್ಧವಾಗಿ ನಮಗೆ ಏನು ಹಿನ್ನೆ ಬರಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು. ನಮಗೆ ಅದು ಬೇಕು, ಇದು ಬೇಕು, ಎಂದು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೇಳುವುದು ಬೇಡ. ಇದಕ್ಕಾದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕೆಂದ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಏನಂತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ವಾಮಿ, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಇಲಾಖೆಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಕೆಲವುಕಡೆ Circles, Divisions ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದು ಹೋದಮೇಲೂ, ಕೆಲಸ ಕಡಮೆ ಇದ್ದಾಗಲೂ ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ prestige question ಬಂದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ತಯಾರಾಗಿ ಕೆಲಸವಿದ್ದಾಗ ಇರಲಿ, ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದಾಗ ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಆ ಹಣವನ್ನು ಉಳಿತಾಯಮಾಡಬೇಕು. ಪುನಃ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಕಂಡುಬಂದರೆ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಬಹುದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹಣ ವಿನಿಯೋಗವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಸ್ವಾಮಿ, ಎಲ್ಲ ಇಲಾಖೆಯವರೂ ಆದಷ್ಟು ಕಡಮೆ ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ನೀರಾವರಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಕೆಲವರು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಸ್ವಾಮಿ, ಅಂಥದಲ್ಲ ಶೇಕಡ 26 ಮದ್ದಾ ಸಿವಿಲ್ ಶೇಕಡ 46 ಇರು ವಾಗ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 7-8 ಮಾತ್ರ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶ ಇರಲುಕಾರಣವೇನು? ಅದನ್ನು ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲ, ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದವರಿಗೂ ಶೇಕಡ 50 ನೀರಾವರಿ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಇದೆ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ಏನು ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತು-ಜನಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ ಆದರೆ ಆರೀತಿ ಮಾಡದೆ ಹೋದರೆ ನಿಮ್ಮಗತಿಏನು, ಜನ ಏನಂದಾರು ಎನ್ನುವ ಶಂಕೆಇದೆ. ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಇಲಾಖೆಯವರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ? ಅದೇ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಇಲ್ಲದೆ, ಅದೇ ಕೆಲಸಗಾರರು ಇಲ್ಲದೇ. ಆದರೆ ಅವರು ಇಷ್ಟು ಜಾಗೃತೆಯಾಗಿ ನೀರಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿರುವುದಕ್ಕೂ ನಾವು ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರಣ? ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವರೇ ಯೋಚನೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಹಿಂದೆ ಬಿಳುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ—ಈಗಲಾದರೂ ಅದು ಆಗದೆ ಇರಲಿ—ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ತಲೆ ಕೆಡಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ಅವರು ಬಂದರೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಯೋ, ಇವರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಯೋ ಎಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡದಿರುವುದು ಇಂಥ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಆಗಿರಬಹುದು. ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯದವರು ಹೇಗೆ ಶೇಕಡ 46 ನೀರಾವರಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ನಾವೂ ಶೇಕಡ 50ರಷ್ಟು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮುಂದೆ ಹೋಗತಕ್ಕ ಉತ್ತಮದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು.

ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಆಲೂರು ಹನುಮಂತಪ್ಪನವರು ಮೊನ್ನೆ ಪ್ರವಾಸ ಬಂದಿದ್ದರು. ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೋ ಬಿಡಬೇಕೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಬಂದ ವರು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ, tour programme ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಒಂದು ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿದರು. ನೀರಾವರಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು, ಏನು ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕು, ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅರಿತು ಅವರಿಗೆ instructions ಕೊಟ್ಟು ಬಂದರು. ಅದು ಜನಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಿತು ಎಂದರೆ ಕೆಲಸವಾಗುವುದು ಒಂದು ಕಡೆಇದ್ದರೂ, ಮಾಡತಕ್ಕ ಉತ್ತಮ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಜನಗಳಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಅದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಪ್ರವಾಸ ಹೋಗತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನುಮ್ಮನೆ ಪ್ರವಾಸ ಹೋಗುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಪ್ರವಾಸ ಹೋದಾಗ ಜನಗಳ ಕಷ್ಟ ನುಖಗಳೇನು, ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಏನು ಆಡಳಿತಗಳಿವೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಅದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೂ ಆಚರಣೆಗೆ ತರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಶ್ರೀ ಮಾನ್ ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ ಅವರು ಅಜ್ಜಂಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಮುನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಇದು ಯಾವಕೆರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಕೆರೆಸಂತೆ ಕೆರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಇದು ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆ, ನಮುದ್ದದ ಹಾಗೆಕಾಣುತ್ತೆ. ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆ ಕೆಳಗೆ ಎಷ್ಟು ಎಕರೆ ಜಮೀನಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ 900 ಎಕರೆ ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರೆ ಈಗ ವ್ಯವಸಾಯವಾಗುತ್ತಿರುವುದು 200-300 ಎಕರೆ ಮಾತ್ರ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಅವರು ನೇರವಾಗಿ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಅವರ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಡತವನ್ನು ತರಿಸಿನೋಡಿ, ಅವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರು. ಮಾನ್ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಂದು ಹೋದಮೇಲೆ ಈಗ investigate ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ ಈಗ ಇರುವ 900 ಎಕರೆ ಯಲ್ಲದೆ ನೂಮಾರು, ಒಂದು ಸಾವಿರ ಎಕರೆಗೆ ನೀರು ಕೊಡಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ

(ಶ್ರೀ ಜಿ. ಮರುಳಪ್ಪ)

ಎಲ್ಲರೂ ಇದೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿ ಏಕೆ ಒಡಲಲ್ಲ? ಇಷ್ಟು ನೀರು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿರುವುದರ ಕಡೆ ಅವರ ಗಮನ ಏಕೆ ಹರಿಯಲಲ್ಲ? ಇಂಥ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಂಬುವುದು ತಪ್ಪೇ.

ಸ್ವಾಮಿ, ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ. ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಇಲಾಖೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ವಿಷಯ ಮಾತನಾಡಲು ಆಸೆಯಾಗಿದೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ಎರಡು oil turbines ತರಿಸುತ್ತಾರಂತೆ. ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 20 ಸಾವಿರ K.W. power ಬರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟು ತೊಂದರೆ ಇರತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಅದನ್ನು ಪಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು ಬಹಳ ಸಂತೋಷ, ಬಹಳ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ. ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬಂದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತೀರಿ? ಪ್ರಾಯಶಃ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತೀರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿವೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವಾಗಬಾರದನ್ನು ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಈಟಿವೈಸ್‌ಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ಸರಿ, ಅಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಂದ release ಆಗುವ ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಬಹಳ ಏನಯದಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇದಕ್ಕಿಂತ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲಸ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಿಂದ ರಾಯಚೂರಿಗೆ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಯನ್ನು ಏಳುಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲು ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದೂ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ. ಇದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ underdeveloped area ದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಆ ಭಾಗದ ಜನರಿಗೆ ಬಹಳ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಏಳು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬರ್ಚು ಮಾಡುವಾಗ ಆ ಭಾಗದ ಜನತೆಗೆ ಕೊಲೆ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ, ಇದನ್ನು ಬಹಳ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ತಾವು ನಿರ್ವಹಿಸಿದುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ನಾನು ತಮ್ಮನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—The House will now rise and meet half an hour late.

The House adjourned for recess at Three of the Clock and re-assembled at Thirty Minutes past Three of the Clock.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಮರುಳಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನದಿಗಳಮೇಲೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಅಣೆಕಟ್ಟು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದರಿಂದ ಜನಕ್ಕೆ ಸೌಕರ್ಯವಾಗದೇ ಹೋದರೆ ಇಂತಹ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಏನೂ ಉಪಯೋಗವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ಜನ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲ Non-Developmental ಏರಿಯಾ ಇದೆಯೋ ಅದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳು ಹೇಗಿವೆ, ಏನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸರಕಾರ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಂ.ಪಿ.ಗಳಿಗೆ ಭಾರತದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಪಾಸುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ಅನುಕೂಲವಿದೆ. ಆ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಕೂಡ ಊರನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ ಕಷ್ಟ. ಇಂತಹುದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಅಭಿನಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಜಿ. ಲಂಗೇಗೌಡ (ಚನ್ನಪಟ್ಟ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಈ ದಿವಸ ಸರಕಾರವು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಟ್ಟಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತ ನಾನು ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದೆ ಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದ ಮುಂದೆ ಈಗ ಭಾವಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಕೃಷ್ಣ ಗೋದಾವರಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆ ನಮಸ್ಕೇ, ಮತ್ತು ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ನೀರಿನಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಾಯಕರಲ್ಲಿ ನಾವು ಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟರೆ ಅವರು ಏನೇನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಹಿತಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈಗ ನಾನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಏನನ್ನೂ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟ ಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನತೆ ಸುಖದಿಂದ ಇರಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ನೀರಾವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತ ದಿಂದ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯವರು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದವರು ಎಷ್ಟು ಶ್ರೀಘ್ರತೆಯಿಂದ ಈ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟು ಶ್ರೀಘ್ರತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಕೈಗೊಂಡು ಪೂರೈಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಹಣದ ಅಭಾವ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಆಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಸರಿಯಾಗಿ ಒದಗಿಸುತ್ತ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅನೇಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ತಜ್ಞರು ಕೂಡ ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಹಳ ಯೋಜನೆಗಳ ಗುರಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರನ್ನು ಒದಗಿಸದಿದ್ದರೆ ಆದರಿದೇನೋ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನಾವು ಶಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವೋ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯನ್ನಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ವೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ನಮ್ಮ ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಶಿಬ್ಬಂದಿಯ ಬರ್ಚನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಅನುಭವದಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸರಕಾರದವರು ಅನೇಕ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅನ್ನುವ ಯೋಜನೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ತಕ್ಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಮಾಡದೆ ಯಾವ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಆಸೆಯಿದೋ ಆ ಯೋಜನೆಗಳೆಲ್ಲ ಹತ್ತನೇ—ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಕೂಡ ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ, ಅನೇಕ ಕಾಮಗಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಉಪಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಅಲೂರು ಹನುಮಂತಪ್ಪನವರು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಪ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ಪೆಷುಮೆಂಟುಗಳು ಬರು ಬರುತ್ತಲೇ ಅವೆ. ಆದರೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ನಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಎಂದು ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಅವರು ತಪ್ಪುತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಕೂಡ ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನ ಮತ್ತು ಆಸೆ ಪಟ್ಟರೂ ಕೂಡ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಉಪಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಗಮನಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಅವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬಹಳ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಪ್ರದೇಶ ಎಂದು ನಾನು ಪದೇಪದೇ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕಣ್ವಾ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ್ನು ಹಿಂದೆ ರಾಜರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಸರಕಾರದವರೇ ಕಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಆ ಕಣ್ವಾ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರಿನ ಆಶ್ರಯವಿಲ್ಲದಂಥ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳು ಕೂಡ ಇದ್ದವು. ಆ ವಿಷಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದು ಈಗ ಅವಶ್ಯಕ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಹಣ ಬರ್ಚುಮಾಡಿ ಕಟ್ಟುತ್ತೇವೆ ಕಣ್ವಾ ಜಲಾಶಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ನೀರಿನ ವಸತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಈಗಿನ ಪ್ರಜಾ ಸರಕಾರದವರ ಆದ್ಯಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಇದನ್ನು ಪದೇಪದೇ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದವರು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮಂಚಿನಬೆರೆ ಹತ್ತಿರ ಅರ್ಕಾಮತಿ ನದಿಗೆ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಹಾಕುವುದೂ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಚಾನ್ನಲ್ಲ

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ಜೆ. ಲಂಗೇಗೌಡ)

ತೆಗೆದು ಕಣ್ವಾಜರಾಶಯಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಸರಕಾರವನ್ನು ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಜನತೆಗೇ ಆನಂದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೂ unstarred Question and Answer 1st list ನಲ್ಲಿ 44ನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಲಾದ ಕಣ್ವಾಜರಾಶಯದ ನೀರಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

Sri G. V. GOWDA.—Sir, he is telling something from the answers got for the unstarred questions. The intention of the answers to unstarred question is : "not to elicit information within the House."

Mr. SPEAKER.—It is, during the Question Hour, but it can be also referred to during the course of the Debate.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಜೆ. ಲಂಗೇಗೌಡ.—ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸರಕಾರದವರು ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾ ಕಣ್ವಾಜ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜಮೀನು ಸಾಗುವಳಿಯಾಗಲು ಯೋಜನೆ ಇತ್ತೋ ಅಷ್ಟು ಸಾಗುವಳಿಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕಣ್ವಾಜರಾಶಯಕ್ಕೆ ನೀರಿನ ವಸತಿ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಉತ್ತರ ಸರಿಯಾಗಿ ಇದೆಯೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸರಕಾರ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ ಮಂಚನಬೆರೆ ಯೋಜನೆ ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ:—1. ಶಿಂಷಾ ಅಣೆಕಟ್ಟು ತಗ್ಗುಳು ಹತ್ತಿ 2. ಕೀಲಾರ pick up ಯೋಜನೆಗಳ ಈ ಬಗ್ಗೆಯೂ ನಾನು ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳುತ್ತಲಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಮತ್ತು 3. ಶಿಂಶಾನದಿಗೆ ಮಟ್ಟದೊಡ್ಡಿ ಹತ್ತಿರ ಅಡ್ಡಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಸುಮಾರು ಮೂರು ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶ ನೀರಾವರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಜಮೀನು ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕೆಲವು ಭಾಗ ಮತ್ತು ಹಲ ಗೂರು ಹೋಬಳಿಯ ಜಮೀನು ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ತಜ್ಞರು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಈಗ ರಸ್ತೆಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯಿದೆ. ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ರಸ್ತೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಈಗ ಹಣದ ಅಭಾವದಿಂದ ರಸ್ತೆ ಕೆಲಸ ಮುಂದುವರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ನಮ್ಮ ದೇಶ ಕಷ್ಟದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದು ಇಷ್ಟೇ. ಹೇರಳ ವಾಗಿ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ರಸ್ತೆಗಳ ರಚನೆ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಯೋಗ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹಣಬೇಕೋ ಅಷ್ಟನ್ನಾದರೂ ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಕೆಲಸ ಕೂಡ ಕೈಬಿಡಕೂಡದು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳ ಮತ್ತು ಸ್ಕೂಲ್ ಬಲ್ಡಿಂಗ್ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನೀರಾವರಿ ಕೆಲಸಗಳು ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಮೆಷಿನರಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ತುಂದಾ ಸೂಕ್ತ. ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಎಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಮೆಷಿನರಿಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಒಂದೊಂದರಿತೆಗಳಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಕೆರೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಜನತೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸರಕಾರದವರು ಮೆಷಿನರಿ ಆದಷ್ಟು ಇಲಾಖೆಗೆ ಒದಗಿಸಿ ಕೆರೆಗಳ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತದಿಂದ ಮಾಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ವಾಮಿ. ಈ ಇರಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಲಂಚ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದೆ ಎಂದು ಜನರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾನೂ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಬೇರೆ ಇರಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಲಂಚವಿದೆಯೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಈ ಇರಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದೆ ಆದರೆ ಈ ಇರಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಲಂಚ ಇದೆ ಎಂದು ನಾನು ಅಂದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಂ. ದೇವ್.—ಎಷ್ಟು ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಇದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಜೆ. ಲಂಗೇಗೌಡ.—ಬಹುಶಃ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ನಾನಾ ಇಲಾಖೆಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ತೀರ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಕ ಕೆಲಸಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಲಂಚ ನಿರೋಧ ಶಾಖೆಯಿಂದ ಕಿರುಕುಳವಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಲಂಚ ನಿರೋಧ ಶಾಖೆಯಿಂದ ಜನರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಅನಾಮತ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ವಿಷಾದದಿಂದ ತಿಳಿಸಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ.—ಲಂಚ ನಿರೋಧ ಶಾಖೆ ಇರಬೇಕೋ ಇರಬೇಡವೋ ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಜೆ. ಲಂಗೇಗೌಡ.—ಅದನ್ನು ಮೊದಲೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ರಾಮನಗರಂ ಡಿವಿಜನ್ನಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತವಶಾತ್ ಒಳ್ಳೆ P.W.D. ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಹೊಗಳಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಲಂಚ ನಿರೋಧ ಶಾಖೆಯ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಗೆಜೆಟೆಡ್ ಅಫೀಸರ್‌ಗಳ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವವನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಒಬ್ಬ ನವ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರ್ ಅಧಿಕಾರಿ, ಅನಿಷ್ಟಲಂಚ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಮತ್ತು ಎಗ್ಜಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳು ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜವಾನನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮನೆಗೆ ಸೀದಾ ನುಗ್ಗುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಆಗಬಾರದು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ ತುಂಬಾ ದುರ್ವ್ಯಯವಾಗುತ್ತಿದೆಂಬ ಕೂಗು ಇರುವಾಗ ಒಬ್ಬ ಜವಾನನ್ನು ಗೆಜೆಟೆಡ್ ಅಫೀಸರು ಮನೆಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳುವುದು ಬಹಳ ಕೀಳು ದರ್ಜೆಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಮೊದಲೇ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ಲಂಚ ತಂದವರಿಗೆ ಉಗ್ರ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಲೇಬೇಕು. ಅದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಈ ಕೆಲಸ ಲಂಚ ನಿರೋಧ ಶಾಖೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಯಾ ಇಲಾಖೆಯವರು ಅವರಲ್ಲೇ ಇರುವ ನಿಷ್ಪ್ರಹ ಮತ್ತು ನತ್ಯಂತ ಅಫೀಸರ್‌ಗಳನ್ನು ಚುನಾವಣೆ ಮಾಡಿ ಆಯಾಯ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರ್ ಲಂಚನಿರೋಧ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಡಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಈ ವಿಷಯ ಸರಕಾರ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಅವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿ, ಈಗ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ರಾಮನಗರಂ ಡಿವಿಜನ್ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ರಾಮನಗರ ಡಿವಿಜನ್ ಅನ್ನು ಮುಚ್ಚಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಪೋಜರ್ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಇದೆಯೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಖಂಡಿತಾ ಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದಲ್ಲ. ರಾಮನಗರ ಡಿವಿಜನ್‌ನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸ ಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ನಾನು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

† Sri G. V. GOWDA (Palya).—At the outset I want to confess that huge sums of money are being obtained year after year and have been spent without resulting in corresponding benefits accruing to the State or its people. Just in the question hour, our Hon'ble Finance Minister has been pleased to say that instructions have been issued to observe economy measures and all that. If you could see the expenditure or amount provided towards establishment charges, so far as Public Works Department is concerned, it is rapidly growing. Sir, in 1961-62 the amount provided towards Establishment was Rs. 50.88 lakhs; in 1962-63 it was Rs. 60.12 lakhs; in 1963-64 it is Rs. 82 lakhs. There is an increase of 64 per cent from 1961-62. If you see the over-all expenditure in the Department, under 50 Civil Works during the current year, the amount expected to be spent is Rs. 1200 lakhs and even during the last year it was Rs. 1,200 lakhs. So, the over-all expenditure is the same more or less. I do not understand why there must be an increase of nearly Rs. 21 lakhs towards Establishment Charges. These establishment charges do not include the amount provided under Demand Nos. 99, 100 and 103. This is exclusive of Demand 50 Civil Works. My humble suggestion is that as things are not as they are expected to be, when

(Sri G V. Gowda)

the overall picture is the same, why should there be more money allotted towards establishment charges I fail to understand. Therefore, the increase in expenditure in the establishment charges is not justified in any circumstance. So far as the capital outlay on improvement of public health is concerned, during the current year, a provision of Rs. 122 lakhs has been made; next year they have provided only Rs. 47 lakhs. This relates to water supply and other public health measures. Sir, I fail to understand how through a provision of Rs. 47 lakhs, the Government could provide rural water supply or take other public health measures is not known. If you could see the capital outlay on electricity schemes, Sir, for 1961-62 there was a provision of Rs. 930 lakhs and for 1962-63 Rs. 1900 lakhs have been provided but the amount expected to be spent by the close of the year is only Rs. 1,400 lakhs. So, the Government had not shown any reason why they are not able to spend Rs. 500 lakhs. The capital outlay on electricity schemes relates to Tungabhadra Hydro-electric Project, and first and second stages of Sharavathi Projects. The other day the Chief Minister had been pleased to give an explanation why work in Sharavathi has been delayed. Let us concede those explanations are genuine. But to the extent of Rs. 500 lakhs they not have been able to spend as has been provided for the current year. Sir, all is not well so far as Sharavathi is concerned. That is my opinion. Sir, this House remembers that last year several members of this House raised protests and objections and a huge cry was raised in respect of extra additional amount that was paid to contractors. I can recall the assurance given by the Hon'ble Chief Minister then that any terms and conditions in the agreement between the Contractor and the Government which are detrimental to the interest of the State would be revoked and steps would be taken in that regard. I do not know whether such of those terms and conditions which are detrimental to the interest of the State as such have been revoked by this time. The other day in answer to a question he was pleased to say they had sent proposals to the contractors. Naturally the would not agree. In that deal it has been conceded by the Government that they had paid Rs. 50 lakhs and odd more than the stipulated tender rate. Now also I have learnt, subject to correction that the Government have agreed to pay Rs. 30 lakhs to one Contractor more than the accepted tender rates on a claim made by him over a certain item. If that is true, I should say this is nothing but allowing the interest of State to suffer. Sir, it has been made clear by the Hon'ble Chief Minister that such things would not be allowed to continue in future, when he gave explanation how the Government was obliged to pay Rs. 50 and odd more lakhs to the contractors for the claims made last year. Now, it is learnt, that, the Government have passed order awarding Rs. 30 lakhs over and above the accepted and stipulated rates. This is something I should say not only ridiculous; it is something unimaginable; it is beyond the reasoning capacity of any person.....

Sri S. NIJALINGAPPA.—I want to know what exactly is it about Rs. 30 lakhs. I am not aware of it.

Sri G. V. GOWDA.—That is my information that a contractor made a claim of Rs. 30 lakhs.

Sri S. NIJALINGAPPA.—I only wish my friends come and ask me about it instead of making these statements here. What is the use of creating unnecessary wrong impressions?

Sri G. V. GOWDA. Let me request the Chief Minister to see that if such a move were to be there, let it be put an end to and see that the terms and conditions which are detrimental, as the Chief Minister himself is obliged to concede some time ago, to interest of the State are revoked earlier so that the work could be got expedited and the interest of the State is not allowed to suffer. If the information I have received is not correct, I am very happy. I would request the Chief Minister not to give scope for such things in future because on every item and on every occasion some claim may be made. It is open for a contractor to come now and then and say that something is wrong there and his claim is just. Therefore, I request the Government to see that terms and conditions which make the appointment of arbitrators,.....

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Chief Minister has told the House that there will be no Arbitration clause in future contracts.

Sri G. V. GOWDA.—Yes.

Mr. SPEAKER.—Then why develop it further? The contracts which have been entered into have to subsist.

Sri G. V. GOWDA.—Many of my friends were telling that work connected with irrigation facilities in the State has not made much headway. So far as minor irrigation works are concerned, only 10 lakh acres are brought under cultivation. It is said that nearly 30 lakh acres can be brought under cultivation. So, if we see the amounts provided, it is too meagre. If proper steps are taken, I believe by the end of the Third Plan nearly 30 lakh acres can be brought under irrigation in addition to what they have already achieved.

4-00 P.M.

In respect of medium irrigation projects it has not made much headway. Investigations connected with these projects have not been completed with the result that not even a single project has been taken up. I request the Government to pay immediate attention to minor and medium irrigation projects so that more irrigable area can be brought under cultivation and we can have more food production.

At the very outset I said that money has been spent on rural communications. As the hon'ble member Sri G. Marulappa was urging, the Government must take proper care to see that money already spent on the construction of roads do not go as waste. If the intention of the Government is that the money should not go as waste, they must try to maintain the roads properly because nearly Rs. 9 crores have been spent. I am told more than 7000 miles have been formed and they

(SRI G. V. GOWDA)

have not taken care to maintain them properly after completion. I request the Government not to allow such things and steps must be taken before the end of this month either to make arrangements for maintaining them properly or else to hand them over to the Taluk Boards with sufficient funds.

So far as communications are concerned, last year a sum of Rs. 514 lakhs was provided but this year only a sum of Rs. 142 lakhs is made. I do not know how the Government is able to cope with the work with this meagre money. It may not be possible to maintain the roads that are already formed.

As far as my taluk is concerned, I have word to say in respect of medium irrigation projects. Time and again we have been requesting the Government and the Chief Minister has held out assurances that immediate steps would be taken to see that one or two projects are included in the Third Plan and the work started. I am told that investigations are not yet completed though investigations sub-divisions were started about three or four years ago. At first, two sub-divisions were sanctioned and subsequently one was withdrawn with the result the one sub-division functioning is not able to investigate all the feasible projects. In that area there are many rivers with perennial source of water and if they are properly exploited, more than 40,000 acres can be brought under cultivation. In Gundal and Udigere, if projects are undertaken and completed more than 30,000 acres would come under irrigation and we can get more than 7.4 per cent return. There are seven tanks and if those tank-beds are sold by public auction it would fetch more than Rs. 100 lakhs and we can use this money. When these areas were in Madras, nothing was done and now the people are expecting much from the Government. So I appeal to the Chief Minister to see that these projects at least are included in the Third Plan and work started.

So far as restoration of tank work is concerned many tanks in Chamarajanagar Taluk have been included. But in Kollegal Taluk not even a single tank is included. There are several tanks in our area and I request the Chief Minister to see that at least in 1964-65 some tanks are taken up and water facility could be restored and more lands are brought under irrigation.

As regards the electricity schemes, I do not wish to point out again the need for taking up the Cauvery Hydel schemes. The Government contemplates taking up Kalinadi and other projects for which more funds have to be secured. If Cauvery projects are taken it would facilitate Government getting more electricity. In respect of providing electricity to the I. P. sets and for rural electrification, things are not happy. So far as my area is concerned even in the Third Plan they have not made any provision for providing electricity. When this area

formed part of Madras, rural electrification had been earmarked and several villages with a population of more than 5,000 were proposed to be given electricity. The Panchayats and the concerned local bodies co-operated with the Electricity Department and plans and estimates were ready but not even a single village has been sanctioned rural electrification so far. I request the Government that at least territorial distribution must be made in this respect. We see in our State in certain areas several villages being electrified and, in certain other areas not even one village having electricity. Let there be territorial distribution so as to see that progress is achieved more or less on par with other progressive areas.

So far as Krishna and Godavari waters are concerned, let me not say what has been told time and again. We have confidence that justice can be secured to us. The other day I read that the Government of Mysore is willing to give two lakh kwts. of power to the Andhra Government if they were to stop the Sri Sailam project. We may have ample power. That is a different matter. We have got to study the implications involved in such bargains. But if we go on making such bargains I am afraid we may weaken our stand. Let us not do anything which would weaken our stand. We have our right and we.....

Sri S. NIJALINGAPPA.—Does the hon'ble member think that we have promised them free supply?

Sri G. V. GOWDA.—It is not the question of free supply. No Government can give free supply. The Hon'ble Chief Minister stated that by the next April or May two units of Sharavathy will be able to supply 9 lakh kwts. of power. Of course on payment if that goes to other place, what would be the fate of us in the State. That has to be studied by the Chief Minister.

It may show to the world that our stand is not strong and it may get weakened. After the determination of the shares, if we have got enough power to spare, we may spare it not only for Andhra or Maharashtra but also for other States. That is why I would request the Hon'ble the Chief Minister that while bargaining we should not weaken our case.

As regards the taking over of the roads for management by the P.W.D., there is discrimination—not intentionally perhaps; it may be through oversight. There are very big taluks having a good length of mileage of roads belonging to the erstwhile district boards. According to the area of the taluk and the length of mileage of roads, these roads should have been taken up. In taluks where there is a good length of road, a substantial portion of it has to be taken up, so that the burden on the Taluk Board can be lessened and roads could be maintained properly.

Provision of rural water supply and communication facilities are the two primary and basic necessities. Unless the two basic necessities are provided, we cannot say that we have achieved rural development.

in (Sri G. V. Gowda):

Therefore, I would request the Government to provide them. In my taluk, the village level workers cannot go from one village to another for want of communication facilities. Under such circumstances, how is rural development to take place? Therefore, I am firmly of the opinion that unless these two basic amenities are provided, no rural development, worth the name can take place.

ಶ್ರೀ ಶರಣಪ್ಪ (ದೇವದುರ್ಗ).—ನನ್ನಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ದಿನ ನನಗೆ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಶಾಖೆ ಮತ್ತು, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮತ್ತು, ನೀರಾವರಿ ಡಿವ್ಯಾಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ತಮಗೆ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ದೇವದುರ್ಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಚುನಾಯಿತನಾಗಿ ಅರಿಸಿ ಬಂದರೂ, ನಾನು ಕೇವಲ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತನಾಡದೆ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಒಂದು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಚಿತ್ರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಕೆಲವು ಮುಂದಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಅನೇಕ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಂತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ನಿಜವಾದ ಸಂಗತಿ, ಏಕೆಂದರೆ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಭಾಗದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ನಾವು 1956ಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಹೈದರಾಬಾದ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ಹಣೆಯಿಬರಹವನ್ನು ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ರಾಜ್ಯವಾಗಬೇಕು, ಅದರಲ್ಲೂ ಕರ್ಣಾಟಕ ರಾಜ್ಯವಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದು ಇಷ್ಟು ದೂರವಾಗಿದ್ದರೂ 1956ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದೆವು. ಆ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈ ರಸ್ತೆ, ನೀರಾವರಿ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿದ್ದವೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಇವೆಯೆಂದು ನನಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ಒಂದು ಭಾಗ, ಅದು ಒಂದು ಭಾಗ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭೇದಭಾವಮಾಡದೆ ನಾವು ಬೇರೆ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಬೇರೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ತೆರವೆ ಈ ಒಂದು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ ಎಲ್ಲ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ವಾಮಿ, ಪ್ರಾಂತಪುನರ್ವಿಂಗಡಣಾನಂತರ 1957ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಫೈನಾನ್ಸ್ ಕಮಿಷನ್ ಎಂದು ನೇಮಿಸಿದರು. ಆಗ ಮೈಸೂರು, ಆಂಧ್ರ, ಕೇರಳ, ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಹಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆ, ಅಕಾರೋಕ್ಷಣ-ಈ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಸಹಾಯಧನ, ಮತ್ತು ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬೇಕಾದಂಥ ಹಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲೂ ಈ ಫೈನಾನ್ಸ್ ಕಮಿಷನ್ ವಿಚಾರವಿಮೆಯ ನಡೆಸಿ ಕಡೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಕಮಿಷನ್ನಿನ ಶಿಫಾರ್ಸಿನ ಪ್ರಕಾರ ನಮ್ಮ ಕೇಂದ್ರ ಪುನಃ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 6 ಕೋಟಿ, 7 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಹೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಲು ಒಪ್ಪಿದರು. ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಹಾಯ ಧನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಉತ್ಪಾದನೆಯಿಂದ ಕೊಡಲು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡರು. 1957ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಅದ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನದ ಪ್ರಕಾರ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಸುಮಾರು 36 ರಿಂದ 40 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದಂತಾಗಿದೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವಾಗ, ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವಾಗ ಹಿಂದುಳಿದ ಭಾಗಗಳು ಯಾವುದೆಂದರೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಪ್ರದೇಶದ 3 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ಮುಂಬೈ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನ ಕೆಲವೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿವೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆವು. ಅದಕ್ಕಾರಣ ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಹಣದ ಪೈಕಿ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗ ಹಣವನ್ನು ಕಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಒಂದೇ ಸಮಾನತೆಯಿಂದ, ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುವಂತೆ ಹಂಚಬೇಕಾಗಿದೆ, ಯಾವ್ಯಾವ ಬಾಬುಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ವಿವರವನ್ನು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಮಾಧಾನಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿ

ಗೌಡ ಮಾನ್ಯ ಎರೇಂಜ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಅವರು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ನಾನು ವಿನಂತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಸುಮಾರು 6-7 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದಂಥ ಹಣ ಈಗ ಸಿಕ್ಕಿರುವುದರಿಂದ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಖರ್ಚುಮಾಡುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾಗೃತಿಯಾಗಿ ತಂದು ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಕೆಲವೊಂದು ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಯವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಎಮರ್ಜೆನ್ಸಿ ಪ್ರಿಂಸಿಪಲ್ ಇದ್ದಾಗಲೂಕೂಡ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ತಮ್ಮ ಆದಾಯ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 50 ಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ರೋಕೋಪಯೋಗಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಂದರೆ ನೀರಾವರಿ, ರಸ್ತೆ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಬಾಬುಗಳಿಗೆ ಖರ್ಚುಮಾಡುವ ವಿಷಯ ನಿಜವಾಗಿ ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾದಂತಹ ವಿಚಾರವೆಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ಡಿಮಾಂಡ್‌ಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣ ಈ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದರೆ, ಅದು ನೀರಾವರಿಯ ವಿಷಯ. ಹೈದರಾಬಾದು ಕರ್ಣಾಟಕದ 13 ಸಾವಿರ ಚದರಮೈಲಿಗೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, 30 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಭೀಮಾ, ಕೃಷ್ಣಾ, ಮಲಪ್ರಭಾ ಮುಂತಾದ ನದಿಗಳು ಬಂದಿವೆ; ಎಷ್ಟೋ ಅರಣ್ಯಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಇಂಥ ಕೃಷ್ಣಾ, ಭೀಮಾ, ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಗಳ ವಿಷಯ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ತರುತ್ತೇನೆ. ತುಂಗಭದ್ರಾ ಯೋಜನೆಯುಗಳಿಗೆ 5 ಲಕ್ಷದ 80 ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ನೀರಾವರಿಯಾಗತಕ್ಕ ಭೂಮಿ ಇದೆ. ಆ ಯೋಜನೆ 1925 ರಿಂದಲೂ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಪ್ರಥಮವಾಗಿ 1945 ರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಇದುವರೆಗೂ ಕೆಲಸ ನಡೆಸಿ, ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದಿದೆ. ಆದರೆ ಕಾಲುವೆಗಳಾಗಿಲ್ಲ, ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರಾವರಿ ಸೌಕರ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನೀರಿದೆ, ನದಿಯಿದೆ, ಜನರಿದ್ದಾರೆ, ಭೂಮಿಯಿದೆ, ಆದರೆ ಅದರ ಲಾಭ ಪಡೆಯುವ ಶಕ್ತಿ ನಮಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಕೆಲವು ರೋಪದೋಷಗಳಿವೆ. ಹೈದರಾಬಾದು ಸರ್ಕಾರ ವಿದ್ಯಾ ಗುರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ localisation ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ನೀರು ಹರಿಯಲಾರದೆಯೆಂದು ಜಾಗವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ್ದರು; ನೀರು ಹರಿಯುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಒಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರು. ನೀರು ಹರಿಯದೆಯಿರುವ ಎಷ್ಟೋ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರೋಕರೆಸ್ಪೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವ ಭೂಮಿಗೆ ನೀರು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಾದತಕ್ಕವರ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ, ಎಂದರೆ water tax ಮತ್ತು betterment tax ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸಿಂದನೂರು, ಗಂಗಾವತಿ ಮತ್ತು ಕೊಪ್ಪಳ ಜನರಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಾಗ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಷ್ಟೆ: ಅಲ್ಲಿ ಅದಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಇದೆ, ನೀರಿದೆ; ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರದ್ಧೆವಹಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಾದರೆ, ಉತ್ತಮವಾದ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯಿಂದ ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರವನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಭೀಮಾನದಿಯಿಂದ ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದಷ್ಟು ಲಾಭ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಸುಮಾರು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು, ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಲಾಭವಾಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಅಪ್ಪರ್ ಕೃಷ್ಣಾ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಮೆಚ್ಚಿನ ನೆಟ್ಟಿನ (ನಾಯಕರಾದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು) ಏರ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ನಾವು ನದಿಯ ಮೇಲೆದ್ದೇವೆ ಅದುವರೆಗೆ ಕಳಗಿದ್ದಾರೆ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಕಳಗಿನವರು ನಮಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕದಿದ್ದರೆ, ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ನಮಗಿದೆ ಎಂಬ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅಪ್ಪರ್ ಕೃಷ್ಣಾ ಯೋಜನೆ ಮುಂದುವರಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಇದುವರೆಗೆ ಕೆಲವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹತ್ತಿಗುಣಿ ಯೋಜನೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಯೋಜನೆ, ಅದು ಇದುವರೆಗಾಗಲೇ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದೆವು, ಆ ಅಂತಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ತುಂಗಭದ್ರಾ, ಭೀಮಾ, ಕೃಷ್ಣಾ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕೊಳೆಗಳಿವೆ. ಆದರೂ ನಮ್ಮ ಭಾಗದ ನೀರಾವರಿಯ ಸೇಕಡಾವಾರು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ, ಬದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 2.34, ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ 1.25, ರಾಯಚೂರಿನಲ್ಲಿ 3.23 ಪ್ರಕಾರ ನೀರಾವರಿ ಯಾಗುತ್ತಿದೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಎಷ್ಟೋ ನದಿಗಳು ಹರಿದರೂ ಕೂಡ, ನೀರಾವರಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಏಳುನಾಲ್ಕು ಪರ್‌ಸೆಂಟ್ ಇದೆ. ಅದೇ ಮದರಾಸು, ಆಂಧ್ರ ಮತ್ತು ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ; ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಕೂಡ ನಮಗಿಂತ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆಯೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಕಡಮೆ, ಎಂದರೆ, ಕೇವಲ ಸೇಕಡ ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರರಷ್ಟಿದ್ದೆಯೆಂದರೆ, ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಮ್ಮ ಆಹಾರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗೂ

(ಶ್ರೀ ಶರಣಪ್ಪ)

ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ, ಮುಂದುವರಿಯಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿನ ರಸ್ತೆಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ನೋಡುವುದಾದರೆ, ಕೆನಮ್ಮ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸರಾಸರಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ನೂರು ಚದರ ಮೈಲಿಗೆ ಕೇವಲ ಎಂಟು ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಿದರ್‌ಗೆ 11 ಮೈಲಿ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಕ್ಕೆ 12 ಮೈಲಿ, ರಾಯಚೂರಿಗೆ 13 ರಿಂದ 14 ಮೈಲಿ ಕುರಿತು ರಸ್ತೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದರೂ ಈ ಮೂರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನೂ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿದರೆ ನೂರು ಚದರ ಮೈಲಿಗೆ ಕೇವಲ ಎಂಟು ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆ ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಪಕ್ಕ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿದೆ; ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಬರತಕ್ಕ ರಸ್ತೆ. ನಾನು ಬೇರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದರೆ ಅವರು ಬೇರೆ, ನಾವು ಬೇರೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲ. ಆದರೆ ರಸ್ತೆಯ ಕಾಮಗಾರಿ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ, ಎಲ್ಲ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶವಿದೆ, ಎಲ್ಲ ಇನ್ನೂ ಕೆಲಸಮಾಡತಕ್ಕ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ, ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕಡೆ ಕಾಮಗಾರಿ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಉತ್ತಮವೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನೂರು ಚದರ ಮೈಲಿಗೆ 119 ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆ ಇದೆ. ಗುಲ್ಬರ್ಗ, ರಾಯಚೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ನೂರು ಚದರ ಮೈಲಿಗೆ ಕೇವಲ ಎಂಟು ಮೈಲಿ ಇದೆ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ ಮಾತ್ರ ಮುಂದುವರಿದ ಇಡೀ ದೇಶ ಮುಂದುವರಿದ ಹಾಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಅಥವಾ ಕೇವಲ ಬಿದರ್ ಜಿಲ್ಲೆ ಮುಂದುವರಿದ ದೇಶವೇ ಮುಂದುವರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅದಷ್ಟು ರಸ್ತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಬಿದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಒಂಟಿ, ಕುದುರೆ, ಕತ್ತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ. ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕು ನೋಡಿದರೆ ಸುಮಾರು 600 ಮೈಲಿ ಇರುವ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 18 ಮೈಲಿ ಇದೆ. ಒಂದು ಭಾಗದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ರಸ್ತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಖಾತೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ವಿಲೇಂಜ್ಡ್ ಪಾಟೀಲರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಚಿಂಚೋಲಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಇಂಥ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ಗಮನಕೊಟ್ಟು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇ ನಮ್ಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ ಮಾಡದೆ ಇತರ ಕಡೆಗಳಿಗೆ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಿರುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಕಡೆಯ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೂ ಗಮನ ವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಕೊಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪತ್ತು ಬೆಳೆದು ನಾವು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಇತರ ಜನರ ಸರಿಸಮಾನರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

4-30 P.M.

ಈಗ ಕೆಲವೊಂದು ಲಂಕ್ ರಸ್ತೆಗಳು ಮತ್ತು ಇಂಟರ್ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಇಂಟರ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ರಸ್ತೆಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸತಕ್ಕ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಕಲಬುರ್ಗಿ, ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೆಲವು ರಸ್ತೆಗಳ ವಿಚಾರ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗ ಪಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಸುಮಾರು 150 ಮೈಲಿಗಳಷ್ಟು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಅಷ್ಟು ಸುತ್ತುತ್ತಾಳೆ ಸಲ ಸರ್ಕಾರ ನಮಗೆ ಕೇವಲ 16 ಮೈಲಿಗಳ ಒಂದು ರಸ್ತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಆ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದು ಆದೇಶ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ, ಕೆಲವು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಅದಷ್ಟು ಕೆಲಸವನ್ನು ತೀವ್ರ ಮಾಡಲು ತಾವು ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದಲ್ಲದೆ ದೇವದುರ್ಗದಿಂದ ತಿರ್ಲೂರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ರಸ್ತೆ ಕೇವಲ 18 ಮೈಲಿಯಿದೆ. ಅದರ ಮಣ್ಣಿನ ಕೆಲಸ ಈ ದಿವಸ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಪಬ್ಲಿಕ್‌ವರ್ಕ್ಸ್ ಶಾಖೆ ತನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪಕ್ಕ ರಸ್ತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಕೇವಲ 10-20 ಲಕ್ಷ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಖರ್ಚಾಗಬಹುದು. ದೇಶದ ಜನತೆಗಾಗಿ, ನ್ಯಾಷನಲ್ ವೆಲ್‌ ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸಿ ಮನುಷ್ಯನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದು ಅನ್ಯಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ 18 ಮೈಲಿಯ ಒಂದು ರಸ್ತೆ ಮಾಡಿದರೆ ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೂ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಷ್ಟವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಒದಗಿಸಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ನೆರವಾಗಲು ಮಾರ್ಗ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕಾರಣ ದಯೆ ಯಿಟ್ಟು ಇಂಥ ಮುಖ್ಯವಾದ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಈ ವರ್ಷ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈಗ ತಿಂತಣಿ (Tintani) ನೇತೃತ್ವವಾಗಿ ಬಿಜಾಪುರ ಮತ್ತು ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸೂಚಾರ್ಯರಾಗಿದೆ. ಅದರ ಬಿಜಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವಿದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ತಾಳೇಕೋಟೆ ಮತ್ತು ಮಾಲೂರು ನಡುವೆ ಕೇವಲ 8-9 ಮೈಲಿಗಳ ರಸ್ತೆ ಸಡಿಲವಾಗಿದೆ. ಇರಾಖೆಯು ದೇಸಿದೇವಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮೋಟಾರುಗಳು ಮತ್ತು ಬಂದಿಗಳು ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿ ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಎದ್ದುಚ್ಚುತ್ತ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದರದು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಹೈಡ್ರೋ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಮೂರು ಯೂನಿಟುಗಳ ಪೈಕಿ ಎರಡು ಯೂನಿಟುಗಳ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಕೆಲವೊಂದು ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಬೆಳಕನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮೂರು ಯೂನಿಟುಗಳಿಂದ ಸುಮಾರು 27 ಸಾವಿರ ಕಿಲೋ ವಾಟುಗಳಷ್ಟು ಪವರ್ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಬಹುದು. ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ರೈತರ ಹಾಕುವ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕೆಲಸ ಭರದಿಂದ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಕೂಡಿ ಸ್ವಲ್ಪದವರಿಗೂ, ಹಳ್ಳಿಯವರಿಗೂ, ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರಿಗೂ ಎದ್ದುಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಸಾಕಷ್ಟು ಒದಗಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಆಹಾರದ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಗಳು, ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿ ಈ ಒಂದು ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಮೆತ್ತೊಮ್ಮೆ ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

(Sri K. Lakkappa was Standing).

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble member must remember that his party has sent a list. He may please look into it, at any rate.

Sri SANJEEVANATHA AIKALA (Suratkal).—Mr. Speaker, Sir, let me make a few general observations first and then come to specific points about which I have sent out motions. It has been often told that the Public Works Department is a department which by its very nature of work developed itself as an enemy of the people. Rajaji has rightly said that it is the enemy, number one of the public.

Mr. SPEAKER.—It may be so in Madras so far as Rajaji is concerned. In the Mysore State, it is not like that, unless you substantiate it. What the great man has said does not form part of the Budget.

Sri SANJEEVANATHA AIKALA.—Such are the ways and methods of this department that it plays drunks and drakes with the taxpayers' money. Several projects are placed before the people and to implement these projects, several sections, several divisions, several offices, and several officers have been appointed. Consequently, the out-turn of the work is not quite in relation to the amount spent. Fortunately, this department is manned by a person, no less than a man, possessing vim, vigour and vitality, i. e., in the person of Veerendra. He is rightly Indra Veera as far as this department is concerned. He possesses, as far as I know, a sort of drive to get the works done. But unfortunately, he dismally failed to inject the same vigour, vitality and the same force in the department to get the works done immediately and as quickly as possible and without much waste. Of course, I will never make any accusation without any facts as my disposal against officers of that Department. I know, as far as top-level is concerned, officers at the State capital or the district level, really they are fine officers who are as enthusiastic and energetic as we are in getting implemented the projects sanctioned. But unfortunately at the bottom level, in the lower rung

(SRI SANJEEVANATHA IKALA)

of the ladder, everything is at pell-mell. There is no proper co-ordination among the officers in the lower rung. Many of the works are simply kept pending because the head-clerk or an accountant or the cashier will not pass orders which the higher officers want. That is the fate in many offices. I know many of the works could not be implemented merely because the cashier or the accountant or the head-clerk is not given his mamool or gratification. That is what is happening in the small offices even at the district level. This is one serious blot on the Department and I wish the Head of this Department or the Minister looks into these matters and see that such irregularities will not occur and whatever works are sanctioned are implemented immediately. For small technical reasons, works could not be completed. The clerks put unnecessary queries and they simply pull on days. Simple works are dragged on this way for days together. It is my request that the Hon'ble Minister should see that these things should never happen in the lower-rung of the offices.

Several works have to be taken up, as far as roads or bridges and irrigation projects are concerned. Gigantic and massive works are required to be taken up. Big projects and small brains will never go well. Big projects will require big sums of money and bigger men to tackle. Unfortunately it is not so. While entrusting these works, the contract is given with an idea of getting certain benefits from the contractors. That is what happened in many of the projects and consequently we have very bad legacy as far as many projects are concerned especially about Sharavathi. I do not wish to wash the dirty linen here by going in to these affairs.

An HON'BLE MEMBER.—Where is the dirty linen !

Sri SANJEEVANATHA IKALA.—There is enough of it.

Mr. SPEAKER.—Let us discuss the Budget.

Sri SANJEEVANATHA IKALA.—So, I wish that the consideration should be given to the recommendations which have been made by the Resources and Economy Committee to have a State Construction Corporation formed to undertake big works of the Government. Sir, it is said that there are some considerations in giving the contract also. I understand that as far as Huliya, Hassan-Mangalore ore road is concerned, several representations were made that the work should not be entrusted to big contractors only. What happens? The four or five big contractors again divide the work to fourth or fifth class contractors and consequently they have proved themselves only to be commission agents. That is what happened in Mangalore-Hassan ore road. I feel that in future, works should be decentralised—smaller estimates should be made so as to facilitate small contractors to take up works.

I now come to the cut motions of which I gave notice. One of my cut motions relates to the failure of Government to give assurance to the

families which are likely to be displaced on account of the location of the all-weather port at Panambur, Mangalore taluk, South Kanara District.

Mr. SPEAKER.—Does the Hon'ble Member know who they are?

Sri SANJEEVANATHA IKALA.—I have got all the facts and figures—nearly 1,700 families will be displaced. Now it is almost settled about the location of the all-weather port. It is five miles from Mangalore. Now we have been able to get the co-operation of the people for the location of the harbour at Panambur. We will give every co-operation to the Government. As far as the execution of the work is concerned. But our demand is that the people who are to be displaced should be properly rehabilitated. There is no question of merely giving compensation. Any amount of compensation will not solve the problem. Because in these days, in the coastal areas of South Kanara, it is not possible even to find dwelling places for the people. So, Government must see that they are given Government lands in the coastal side and they must acquire lands belonging to private people if necessary lying vacant. In this area, people who are likely to be displaced and who may lose their occupation should be rehabilitated in such a way that no least difficulty is felt, so that they can carry on their normal work and business in the new places taken over. Along with this, they must be given proper compensation to meet the new Expenditure.

Sir, another cut motion is regarding the payment of compensation for lands acquired in connection with the widening of West Coast Highway as well as for other Government purposes such as the Regional Engineering College at Suratkal. Sir, reference has already been made by me during the course of the Budget debate. I want to emphasise the same thing here again. Sir, four or five years have passed since the people have voluntarily given up their lands for the purpose of the formation of this road. Unfortunately, proposals have been sent and all the papers have been completed in this respect, but not even a naya paisa worth of compensation was given to these people. Several memoranda have been submitted to the Government, but Government seems to possess a deaf ear. The Hon'ble Minister in this House assured that everything will be done here and immediately. But unfortunately everything is kept pending and delayed. Several families, on account of this acquisition of land, are now displaced and they have to seek shelter elsewhere. They want money and they want compensation to be given immediately. But Government have kept them in *trishanku swarga*. Neither they could leave the place nor could they go elsewhere. That is the fate of most of the people who gave their lands voluntarily. I understand that all the work is done by the District Land Acquisition Officer; papers have been completed and sent to the Divisional offices. But simply on technical grounds or on lame excuses, cases are being delayed and payment of compensation has been delayed.

Sir, about frequent transfer of Engineers or Executive officers, it is said that it is very wide-spread in this Department. Last year Sir, six months back, I made a reference to the committal of suicide by an

(SRI SANJEEVANATHA IKALA)

Assistant Engineer at Shimoga. Within the course of three months, he was transferred from one place to another... nearly five places he was transferred, and that was the cause for committing suicide, on the fateful night.

Sir, I came in contact with several Engineers of this Department and they all tell the same story. The result is that they can never give proper attention to any work, continuously and consistently.

Sir, about broadening west coast road, I had referred to it last year itself. When the actual road breadth is only 38 feet, the land taken is 150 feet wide. I do not understand why so much area should be acquired for a road with a margin of 38 feet. So, I suggest that they may have a uniform margin of 80 feet. I do not expect aeroplanes would run there; after all, it is meant for the use of buses, cars and lorries. I do not know why Government wants 150 feet wide road from Cape Camorin to Delhi. Sir, I understand that in Kerala the breadth is limited to 80 feet. So, the same 80 feet limitation should be fixed in our area, i.e., South Kanara and North Kanara also.

Sir, about construction of walls to rivers for flood prevention, this is a work that has got to be attended immediately because most of our roads run on the river banks and several such projects should be undertaken in our district.

A special feature about my district is the scope for salt water prevention projects in the coastal area. Sir, we have a river for every five miles and they have, what we call, 'back water channels. Most of these channels flow in the middle of irrigated fields and consequently, the second and the third crop gets destroyed. This is a peculiar feature in South Kanara and North Kanara. Our minor irrigation works should be mainly concentrated on this. We require several such works to be taken up. They do not cost more than 20 to 25,000 rupees. Several plans have been sent in this regard but very few works are sanctioned. I urge that these are some of the most important works which are to be done in respect of salt water prevention dams in our district. Another special feature of our district is that any construction work could be taken up only 6 months during the year. Because the rains start from May and it will be continuously pouring for the next six months, no work could be done during that period. No picture of this is known to the several officers sitting at Bangalore and I wish that this should be noted and the construction works in our districts should be undertaken only during the other six months period and estimates prepared accordingly.

Then, Sir in our districts as well as elsewhere, there are several works half done. Most of these works are left unfinished on the ground of emergency. I suggest that instead of taking up new works, the works already taken up and not completed may be completed first.

Sir, there is no proper co-ordination between the Revenue Department and the Public Works Department so far as the acquisition of land

is concerned. Unnecessary delay is being caused by simply passing on the papers from one department to the other. I urge that there should be some sort of co-ordination between these two departments so far as acquisition of land is concerned.

Sir, while taking up works in our districts, no step-motherly treatment must be shown between area and area. There are so many works to be done in respect of rural communication, roads, culverts and other reservoirs. In Belthangadi and other western parts of our district, we have plenty of hills and fine valleys. If you only put some small bunds between the valleys so much of water could be stored and through small channels water can be taken to various parts of the neighbouring villages. I wish some such survey is undertaken to find out the possibility of formation of such water reservoirs. There is also scope for production of electricity through these reservoirs. Some survey has been made and there are 3 or 4 such works in our districts which are being surveyed. I wish the Government to take up these projects. Thank you, Sir.

ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ಬಂದೀಗೌಡ (ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರತಕ್ಕ ದಿವ್ಯಾಂಡಗಳನ್ನು ನಾನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತ ಇವುಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡಲು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವಾದರೂ ಇಷ್ಟೆ—ಈ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ನೆರವೇರಬೇಕು, ಈಗ ನಾವು ಕೊಡತಕ್ಕ ಈ ಹಣ ಸದ್ವಿನಿಯೋಗವಾಗಬೇಕು ಅನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾನೀಗ ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಈ ವರ್ಷದ ಬಡ್ಡೆಟ್ 100 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಾನೀಗ ರೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ನಾವು 65 ಕೋಟಿ 45 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು P.W.D. ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಬಾಬುಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಮೊಬಲಗು ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬಡ್ಡೆಟ್ಟಿನ ಶೇಕಡ 65 ರಷ್ಟಿದೆ. ಈ ಹಣ ಈಗ ಸದ್ವಿನಿಯೋಗವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ, ಇದು ಅಗತ್ಯ. ಈಗಾಗಲೇ ನನ್ನ ಅನೇಕ ಮಿತ್ರರು ಇರಿಗೇಷನ್ ಅಂದರೆ ಮೇಜರ್ ಇರಿಗೇಷನ್ ಹಾಗೂ P.W.D. ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದ ನಾನೀಗ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಈ ಜನರ ಸ್ವಭಾವದ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಕೈಹಾಕದೆ ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರವಾದುದು ಸೂಕ್ತವಾದುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾತನಾಡಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ-ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ 1924ರಲ್ಲಿ ಅದ ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ. ಈ ಒಪ್ಪಂದದ ವಿಚಾರ ಈ ದಿವಸ ಹೇಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ಎಂದರೆ ಇದು ಒಂದು one-way traffic ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಈ ದಿವಸ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯನ್ನಿರಿಸ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯೋಗ ಮದ್ರಾಸ್ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇದರ ಉಪಯೋಗ ಬಹಳ ಕಡಮೆಯಾಗಿದೆ. ನಾನೀಗ ಈ ನದಿಯನ್ನಿರಿಸ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. 1924ರಿಂದ 50 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅಂದರೆ 1974ರ ವರೆಗೂ ಈ ಅವಧಿ ಇರುತ್ತದೆ. ನಾವು ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ನಡೆಸದೇ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಮುಂದೆ ಬಹಳ ಧಕ್ಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದಿವಸ ನಾವು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಿರತಕ್ಕ ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲ ಯಾವುದಾದರೂ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅಂಥವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದಕ್ಕೆಟ್ಟು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಇಲ್ಲದೆ ಬಾಬುಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಾರ್ಯಕರವಾದವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಒಂದು ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡುತ್ತ ನಾನೀಗ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದೇನೆಂದರೆ—ನಾನೀ ದಿವಸ ಕಾವೇರಿ ನೀರನ್ನು ಕೇವಲ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಗಳವರೆಗೆ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮಗಿನ್ನೂ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ನೀರಿನಿಂದ ಅಂದರೆ K.R. ಸಾಗರದ ಮೂಲ್ಕು ಇನ್ನೂ 20-25 ಸಾವಿರ ಎಕರೆಗೆ ನೀರಾವರಿ ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

1924ನೇ ಇಸವಿಯ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನಾವು ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ನೀರಿನ ಪ್ರಯೋಜನ ವನ್ನೊಪ್ಪಡೆದು ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಚಿಲ್ಲರೆ ಎಕರೆಗಳಷ್ಟು ಜಮೀನನ್ನೂ ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ

(ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ಬಂದೀಗೌಡ)

ತರಬೇತಾಗಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ನಾವೀಗ ಯಾವುದು ವಿವಾದಾಸ್ಪದವಾಗಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನೂ ಎಂದರೆ, ಕಬಿನಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್, ಹೇಮಾವತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್, ಲಕ್ಷ್ಮಣತೀರ್ಥ, ಲೋಕಪಾವನಿ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಜಾಗೃತ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ನೂಕುವಾಗಿದೆ.

5.00 P.M.

ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕಳೆದ ತಿಂಗಳು 9ನೆಯ ತಾರೀಖು ಮಂಡ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ನಾವು ತಂದಿದ್ದೇವೆ. ಕಬಿನಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಕೂಡಲೆ ಆಗಿ ಅದರಿಂದ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ವ್ಯವಸಾಯವಾಗದೆ ಇರತಕ್ಕ ಸುಮಾರು 30 ಸಾವಿರ ಎಕರೆಯಷ್ಟು ಜಮೀನು ನೀರಾವರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆಂದು. ಹೇಗೆಂದರೆ ಮದ್ರಾಸ್ ರಾಜ್ಯದೊಡನೆ ಆಗಿರುವ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಕಾರ ನಾವು 900 cusecs ನೀರನ್ನು ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಕಬಿನಿ ನದಿಯಿಂದ ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಾವೇರಿ ನದಿಯಿಂದ ಎಂದರೆ ಕೃಷ್ಣರಾಜನಗರದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವ 900 ಕ್ಯೂಸೆಕ್ಸ್ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಈಗ ವ್ಯವಸಾಯವಾಗದೆ ಇರತಕ್ಕ ಕೊಪ್ಪ, ಕಾಡ್ಲೆ ಹೋಬಳಿಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಎಕರೆ, ಮಳವಳ್ಳಿ, ಟಿ: ನರಸೀಪುರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಜಮೀನಿಗೆ ರಿಮಿಷನ್ ಕೊಡುವುದು ತಪ್ಪಿ, ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಕಬಿನಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನೂ ಕೂಡಲೇ ಪೂರೈಸಿ ಅದರಿಂದ ಬರತಕ್ಕ 900 ಕ್ಯೂಸೆಕ್ಸ್ ನೀರನ್ನು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಎರಡನೆಯದು ಲೋಕಪಾವನಿಗೆ ಒಂದು pickup ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಪಾಂಡವಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಡಕಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಮರಳಿ ಗ್ರಾಮಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಲೋಕಪಾವನಿ ನದಿಗೆ ರೆವೆಲ್ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. C.D.S. channelಗೆ ಪಿಕ್‌ಅಪ್ ಹಾಕಿಕೊಂಡು channel ಮೂಲಕ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ C.D.S. channel ನಿಂದ ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀರು ಕೊಟ್ಟು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದಬಹುದು. ಅದರಿಂದ ಬಹಳ ಎಕರೆಗಳಷ್ಟು ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ದುಡ್ಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ಒಂದುವೇಳೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡೆದುದಾದರೆ ಪಾಂಡವಪುರ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯವರು ದುಡ್ಡು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚ: 5 ಲಕ್ಷ 40 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ. ಒಂದುವೇಳೆ ಪಾಂಡವಪುರ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯವರು ಕೊಡದೆ ಇದ್ದರೆ ರೈತರು ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದುದರಿಂದ ಲೋಕಪಾವನಿ ಪಿಕ್‌ಅಪ್ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಕೂಡಲೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಎರಡನೆಯ ಸಲಕೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಕಾವೇರಿ ನದಿಯಿಂದ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ನಾರಾದಲ್ಲಿ ನೀರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಂದರೂ ಹುಲಿಕೆರೆ ಟನರ್‌ಗೆ ನೀರು ಏಳೆಯದೆ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹುಲಿಕೆರೆ ಟನರ್‌ನಿಂದ ಒಂದು channel ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ತುರುವನೂರುಬಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ—ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಜಮೀನು ವ್ಯವಸಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಅದಕ್ಕೂ ನೀರನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಹುಲಿಕೆರೆ ಟನರ್‌ನಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶ ಸುಮಾರು 10-15 ಮೈಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಯಾವ ನದಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೂ ನೀರನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೂ ರೈತರು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಹಣ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮೂರನೆಯ ಸಲಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಮಂಡ್ಯ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪಿಕ್‌ಅಪ್‌ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈಗ ಮೇಜರ್ ಇರಿಗೇಷನ್ ಎಂದರೆ 60 ಕೋಟಿ, 80 ಕೋಟಿ, 100 ಕೋಟಿ ಪೀಗ್‌ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ. Pick-ups ಎಂದರೆ ಎರಡು ಲಕ್ಷ, ಐದು ಲಕ್ಷ, ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಫಲ ಬಹಳ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರಿಗೂ ಕೂಡ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಹಳ ಎಕರೆ ಜಮೀನಿಗೆ ನೀರಾವರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥ pick-ups ನಾವು ಮೊನ್ನೆ ನೋಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾದವುಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿವೆ. ಅವುಗಳ ಪೈಕಿ ನಾರಾಯ ಹಸರುಗಳನ್ನು ನಾನು ಕೊಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೂಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ನಮಗೆ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಜಮೀನು ಬರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಫಾಯಿದೆ

ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥವು ಶ್ರೀರಂಗಹಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮೇಲಾಭುರಹತ್ತಿರ ಒಂದು, ಮತ್ತು ಮಾರ್ಕೇವಪುರಹತ್ತಿರ ಎರಡು ಪಿಕ್-ಅಪ್‌ಗಳು. ಮಂಡ್ಯ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೊತ್ತತ್ತಿ ಹೋಬಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ದೇವೇಗೌಡನ ಕೊಪ್ಪಲು ಪಿಕ್-ಅಪ್, ಟಿ-ಮಲ್ಲಗೆರೆ ಪಿಕ್-ಅಪ್, ಕಬ್ಬಿನಳ್ಳಿ ಪಿಕ್-ಅಪ್, ಕೊತ್ತತ್ತಿ ಪಿಕ್-ಅಪ್ ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪಿಕ್-ಅಪ್‌ಗಳು. ಇದಲ್ಲದೆ ಮಂಡ್ಯ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡವು ಎರಡು ಪಿಕ್-ಅಪ್‌ಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಿಂದ 20 ಸಾವಿರ ಎಕರೆಯಷ್ಟು ಜಮೀನಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವು ಹೊಳಲು ಪಿಕ್-ಅಪ್ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಿ ಪಿಕ್-ಅಪ್. ಈ ಆರೇಳು ಪಿಕ್-ಅಪ್‌ಗಳು ಶ್ರೀರಂಗ ಹಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಮಂಡ್ಯ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವುದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಬಹಳ ಪ್ರಯೋಜನ ವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಷ್ಟನ್ನು ಮೇಜರ್ ಮತ್ತು ಮೈನರ್ ಇರಿಗೇಷನ್ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ ರಸ್ತೆ ವಿಚಾರ ದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀಶರಣಪ್ಪನವರು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನೂರು ಮೈಲಿಗೆ 109 ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆ ಇದೆ ಎಂದು ಸರಾಸರಿ ರೆಕಾರ್ಡನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇರಬಹುದು, ಬಹಳ ರಸ್ತೆಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನಿಂದಲೂಕೂಡ ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಂಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿವೆ. ಅದರಿಂದ ಬರತಕ್ಕ Sugarcane Cess Fund ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಒಂದು ದಿವಿಷನ್‌ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಖಾಸಗಿಯವರನ್ನು ಚೇರ್ಮನ್‌ಮಾಡಿ official and non-official members ಮಾಡಿ, ಆ ದಿವಿಷನ್ ಮೂಲಕ ಅನೇಕ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಹಳವಾಗಿ ಬೆಳಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. Sugarcane Cess ಒಂದು ಟೀ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಅದು ರೂಪಾಯಿ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ 30 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ವಸೂಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 65-70 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ Sugar cane cess ಬರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುವಾಗ ಆಗಿನ ಮಂತ್ರಿವರ್ಗರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ; ಇದರಿಂದ ಬರುವ ಹಣವನ್ನು ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತೇವೆ, ಜನರ ಫಂಡಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ, ಜನರರ ಬಡ್ಡಿನಲ್ಲಿ earmark ಮಾಡಿ sugarcane areaದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ವಾಗ್್ದಾನ ಮಾಡಿದವಾರೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲದವರೆಗೂ ನಡೆದುಕೊಂಡುಬಂದಿದೆ. ಈಗ ಅದನ್ನು ಜನರರ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ 15-20 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವರ್ಷವೂಕೂಡ Sugarcane Cess Fundನಿಂದ 20 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಬರತಕ್ಕ 70 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ 20 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕಬ್ಬನ್ನು ಸಾಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ sugarcane cessನಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲಾ sugarcane areaಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಬಹಳ ಸೂಕ್ತವೆಂದು ನಾನು ಒಂದು ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

Rural Communication Roads ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಂದಿದ್ದೇನೆ. R.C. ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎರಡನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಮುಗಿದು ಮೂರನೆಯ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಮುಗಿಯುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಐವತ್ತು ಮೈಲಿಯಷ್ಟಾದರೂ R.C. roads ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರಂಭ ವಾಯಿತು. ಕೆಲವರು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ 50 ಮೈಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಎಂದರೆ 100-150 ಮೈಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಐವತ್ತು ಮೈಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಬಹಳ ಕಡಮೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಏನೇ ಇರಲಿ ಈಗ R.C. roads ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ಒಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ. ಅದುದರಿಂದ ಯಾವ ಯಾವ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ R.C. roads ಮಾಡಿ ಆಗಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾಕಿರುವುದರಿಂದ ಜನಗಳು ಕೂಡ ತಿರುಗಾಡುವುದಕ್ಕಾಗದೆ, ಗಾಡಿಗಳು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಆಗದೆ ದತ್ತೂರಿ ಗಿಡ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ತಿರುಗಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ R.C. roads ಎಂದು ಯಾವುದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದೇವೆ ಆ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನಾದರೂ ನಾವು ಮುಗಿಸಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿವರ್ಗರು ದುಡ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಈಗಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ಚೀಫ್ ಮಿನಿಸ್ಟರವರು ಒಂದು ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ: ಅದೇನೆಂದರೆ, ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಇರಿಗೇಷನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಆಲಸುವ ಜನರೇ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಸಾಲದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಹಣ ಕೊಡಲು ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಆ ದುಡ್ಡನ್ನು

(ಶ್ರೀ ಎ. ಜ. ಬಂದೀಗೌಡ)

ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇಂಕಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ R.C. ರೋಡುಗಳ ಕೆಲಸ. ಇನ್ನಿತರ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟಿನ ಕೆಲಸಗಳಿಗೂ ದುಡ್ಡು ಕೊಡಲು ನಮ್ಮ ಭಾಗದ ಜನ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಹಾಗೆ ಯಾರಾದರೂ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟರೆ ಮಾಡೋಣ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಜ. ಬಂದೀಗೌಡ.—ಅದಾದರೊಂದೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ರಸ್ತೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಪೂರ್ಣಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಕೆಲವುಕಡೆ ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ R.C. ರೋಡನ್ನು ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ಮೈಲಿಯಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಅಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಲು ಏನು ಕಾರಣವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯೂ 50 ಮೈಲಿಗಳಷ್ಟು ರಸ್ತೆಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಇಂಕಕ ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸೂಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ಊರಿನ ಹತ್ತಿರಗಡವಾಡಿ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು Causeway ಕೂಡ ಇತ್ತು. ಈಗ ಅದು ಒಡ್ಡುಹೋಗಿದೆ. ಇದು ಹೋಗಿ ನುಮಾರು ಏಳು ವರ್ಷಗಳಾಗಿದೆ. ಈ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೇ ಅನೇಕ ಗಾಡಿಗಳು, ಬಸ್ಸುಗಳು, ಕಾರುಗಳು ಎಲ್ಲ ಒಡ್ಡಾಡುತ್ತಿವೆ. ಕೆಲವೆಡೆಗೆ ಈ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದುಸಾರಿ ಹೋಗುವಾಗ ನಿಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಪಾಕನು ಬರುವಾಗ ನಿಲು ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಒಡ್ಡಾವ ಪಾಕನಗಳಿಗೆ ಅನಾನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಅನೇಕಸಾರಿ ಸರಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಎಮರ್ಜೆನ್ಸಿಗೋಸ್ಕರ ಇದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸ ಪೋಸ್ಟುಪೋನು ಮಾಡಿದೆ (ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಪೋಸ್ಟುಪೋನು ಮಾಡತಕ್ಕ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಅದಷ್ಟು ಜಾಗೃತೆ ಇದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ನಂಬುತ್ತೇನೆ. ಮಹದೇವಪುರದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿ ನದಿ ಹರಿದುಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕಾದುದು ಬಹಳ ಅಗತ್ಯ. ಸರಕಾರದವರು ಇದನ್ನು ಕೂಡ ಎಮರ್ಜೆನ್ಸಿ ಎಂದು ಕೈ ಒಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ತೋರುತ್ತೆ. ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಇದಕ್ಕಾಗಿ 12 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ್ದು ಏನು ಕಾರಣವೋ ಈ ವರ್ಷ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಕಾವೇರಿ ನದಿಗೆ ಇದು ಅಗತ್ಯವಾದ ಸೇತುವೆ. ಈ ಸೇತುವೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೂಡರೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೋರುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಟೆಂಡರ್ನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಳಗಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಡಿಸೈನು, ಪ್ರಾನ್ಸುಗಳು ಮಾಡಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕನೂ ಕೂಡ ಒಪ್ಪಿಗೆಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಸರಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವಂತಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಮಹದೇವಪುರದ ಈ ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಜಾಗೃತೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Sri N. O. SAMAJI (Belgaum-II).—[Spoke in Marathi].

5-30 P.M.

Mr. SPEAKER.—What time will be required by the Hon'ble Minister to reply?

Sri VEERENDRA PATIL.—I will require 2 hours.

Sri S. SIVAPPA.—The time allotted for this Demand is 2 days. Yesterday we had discussed it for one hour. So, we may discuss it tomorrow up to 4 O' clock.

Mr. SPEAKER.—We may meet at 12 NOON tomorrow. Sri S. Sivappa, can think it over and tell me.

†Sri M. SRINIVASA NAYAK (Mangalore-I).—Mr. Speaker, Sir, I rise to support the Demand placed before this August House by the Hon'ble Minister for Public Works. Public Works Department is a welfare

Department. Public Works Department is criticised by my friends on the Opposition side as Public enemy No 1. But I would say.....

Mr. SPEAKER.—That has already been replied to.

SRI M. SRINIVASA NAYAK.—I would say Public Works Department is a welfare Department which seeks to transform the State into a welfare State. Education and Public Works are the two main portfolios or Departments which seek to transform the face of this State and I should say that the Public Works Department in our State has done well for the last 10 years and today we can be proud that we have achieved so much in our State. The Chief Engineer and the Department has bestowed very good attention.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎ. ರೇವಣ್ಣ ಸಿದಪ್ಪ.—ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆ ಆಗುವ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿ.
ಶ್ರೀ ಎಂ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ನಾಯಕ.—ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಾಗ ಕೆಲವು ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. We should congratulate the Chief Engineer and the Department for the very good work they have done during these years. There is a feeling among the Government here and there in the State the South Kanara is a place where honey and milk flow. I hail from South Kanara and I would like to place before this August House and the Government that South Kanara is a place which is a remote malnad area and it does require careful attention of the Government for its due development. One thing I would like to place before the Government at this stage is that South Kanara has not received as much attention it should have because South Kanara is a place which is thickly populated. I should say that the density of population in South Kanara is 410 per square mile which is equivalent or coming nearer to Bangalore. The population density of North Kanara is only 131; the population density of Shimoga is 163; that of Hassan is 275; and that of Mysore is 308. Taking into consideration the density of population, the Public works that ought to have been done in South Kanara ought to have had preferential share. Further, our terrain is hilly; we have got excessive rains; the rainfall in South Kanara is over 2,500 m.m. whereas in Hassan and Shimoga it is only 1,500 to 2,000 m.m. In Mysore Belgaum and Dharwar it is 600 to 900 m.m. per year. We have got 21 rivers which go breadthwise our District and it has got more than 3,000 tributaries and over a lakh of channels. These have to be bridged so that the traffic from the interior areas flows to Cities. We are thinking in terms of having minor irrigation and major irrigation and increasing foodstuffs. If these were to be achieved, we must have rural roads to bring this produce to the market place at a very cheap rate so that overhead charges incurred on this does not affect the price of the commodities. If that is so, there is need that the Public Works Department has to review the allocations made to my District, that is, South Kanara and see that proper allocations are made for rural communications and roads and work taken up during this year.

There is also a feeling that there are many development works in South Kanara developed at the cost of other districts. I may say that the bridges built there are at the cost of the Central Government. Even when South Kanara formed a part of Madras, the bridges across the

(SRI M. SRINIVASA NAIK)

Pavanji River, Netravati River and the Multi river were built at the cost of the Central Government under the Road Transport Fund. The alignment of the West Coast road was changed through the efforts of our representatives in the Parliament. The roads cross the Netravati, Gangavati and other major rivers. The Netravati bridge costing a crore of rupees, the bridge across Gangavati costing 60 lakhs, the bridge across Kalyanapuri costing 15 lakhs and the bridge across Mubaguti costing several lakhs of rupees, were all built at the cost of the Central Government and it was all through the efforts of our representatives in the Parliament and so much cost is saved to the Government. The old alignment would have to pass through the Ghat section which is vital to be opened up. There we have a lot of forest wealth and it is said that South Canara's forest wealth is valuable and the Government is getting much income from the forest produces of malnad area. The Madras Government and the Mysore Government have agreed to build up projects over the old alignment of the West Coast even though there is the Central Government's present alignment so that the hinterland, the lower ghat section may be opened up. I may say that your constituency is also involved in a particular way.

Mr. SPEAKER.—My constituency is safe in the hands of the Minister for Public Works.

SRI M. SRINIVASA NAYAK.—I know you were pleased to remark that your constituency is safe in the hands of the Government. But, I hailing from South Canara take it as a duty cast on me to refer to something about that constituency also. If you were on this side of the House, I know you would have ably pleaded for your constituency. But you are now in a different position. But, whatever it be, the Government had also agreed to take up certain roads in malnad area as a certainty in the last budget. But so far these works have not been taken up. If they are not taken up this year, there are beautiful lands, arable lands where plenty of water is available all through the year, and they will go as waste. Such lands can be used for the purpose of growing more food and that would be very valuable for the people of our district. If that road is not taken up, I think the constituency is going to suffer and the food crops that we would otherwise raise would go waste. So, I appeal to the Government to examine that question and such of the works that were included in the last budget as asterisk works should be taken up. Otherwise a great injustice will be done to the people living in these areas, and a great injustice will be done to the constituency of the Hon'ble Speaker. I would like to say that the people of South Canara are enterprising. In spite of the handicaps they are facing in regard to rainfall, in regard to terrain that has been cut off by the rivers, and hard soil. By their own efforts the people have built up 74 educational institutions as high schools. There are 104 high schools in our district, out of which 24 are District Board schools, 74 are aided ones and six are run by private enterprise. Further there are

11 colleges, out of which three are Government ones and eight are run by private agencies. Similarly, the people in South Canara have invested more than Rs. 10 crores on education and I have talked about it during the discussion of Education budget. Even the legitimate grants that are due to these institutions have not yet been disbursed though we are nearing 31st March.

I am not asking too much of the Government nor am I asking too much from the Government. I am only trying to draw the attention of the Government to certain facts that we in South Canara are contributing nearly 40 lakhs to the Motor Vehicles Taxation fund; we are paying nearly one crore by way of sales tax and there is hundred per cent collection; 100 lakhs are paid as income-tax and 125 lakhs as excise duty. There is cent per cent collection. We were paying about 40 lakhs as land revenue and now we are paying 80 lakhs and there is cent per cent collection. We are not due to the Government by way of taxation in our district. Further, we have built up our own industries. We have nearly 50 tile factories in which our people have invested more than Rs. 10 crores. We have nine Cashew factories, which is a dollar earning commodity. The Government have shown keen interest in the development of the cashew industry. All these require roads. Unless there are proper roads to take these produces to the market, the produce grown will go as waste involving their head weight charges for conveying them. We have 20 saw mills and the investment is about a crore of rupees. The malnad area has to be opened up to get timber for the saw mills established. Further, from Mangalore port itself we are exporting nearly 80 per cent of coffee grown in Mysore. That means transport facilities to the port and transport facilities for carrying coffee and timber from the hinterland to the main city has to be developed. I may also bring the fact to the notice of the House, that Hassan-Mangalore road is being developed and 50 miles of the road are lying in South Canara. From Mudigere to Mangalore ore is being carried and that road has not been developed. Twelve million tons of iron ore is being shipped from the Mangalore port. So, it may be imagined how these roads will have to be developed. Further, when the port is developed, Mangalore port will receive and despatch goods to the whole State of Mysore. That will be the gateway of Mysore and when the Home Minister visited Mangalore, he was pleased to say that in due course of time Mangalore will be the face of Mysore State. That being the case it is essential that the Public Works Department of our Government should bestow keen interest on the development of roads in our district. But for the fact that the port is developed and the railway is linked, we will find ourselves too late to take up development of roads because development works of the port and other things will be very much hampered. That is why I am cautioning the Government beforehand so that we may have a long range policy and have proper roads opened up from the hinterland and other roads that lead to the port and development plans taken up at this stage itself. In South

(SRI M. SRINIVASA NAIK)

Canara we have six miles of railway. The Hassan-Mangalore railway which comes up will be entirely at the cost of the Central Government.

God has given us a shore of 200 miles and we can increase food production by taking up minor and major irrigation works. We have not yet applied our mind and sufficient thought on the development of fisheries on our coast. South Canara is a rich coast with tremendous deposit of fish. I should say that Banasandra mines or any other mines has got a limit. But that mine which is available in our sea is unlimited.

That has to be tapped. Fisheries roads are to be built up and proper facilities for fishermen have to be afforded. I am going to take the opportunity to speak on the Fisheries demand separately when it comes up here, but still I would like to make just a passing remark about it on the Public Works Demand. Without proper fishery roads, the fishermen will not be able to get that sort of convenience for them to bring the fish from the shore to the marketing centres. Last year, there was a proposal to form fishery roads and I do not know whether they will be continued or completed this year. Anyway, I am taking this opportunity to request the Hon'ble Minister for Public Works to see that the fishery roads are given priority and taken up and completed this year. During the Second Plan only Rs. 29 lakhs were spent in my district whereas, as I said earlier, we have contributed to the exchequer of our State to a very large extent. We were looking forward to the day when we would become part of Mysore State for our dreams to be realised and we hope and trust that the aspirations with which we became part of the Mysore State will be fulfilled and that the Hon'ble Minister for Public Works will take interest in the development of South Kanara.

Mr. SPEAKER.—What about the fishing harbours?

Sri M. SRINIVASA NAIK.—Only Rs. 10,000 have been set apart for the fishing harbour. It is quite necessary that a fishing harbour should be established in South Kanara; it may be in Malpe or in Coondapur. It is quite necessary that a fishing harbour should be established in Mangalore because fish is a staple food and the fish that is available in the deep seas is equivalent to milk, eggs and fruits. When we are spending so much on agriculture and minor irrigation, we should also make adequate provision for fisheries as it is also an equally important foodstuff. It is an open treasure into which we can put our hands and draw as much staple food as we want. I therefore request the Government that they should improve the fishery roads and provide a fishing harbour for our district. For the development of Karwar they have spent more than they should have spent legitimately for Mangalore, but we have no grievance on that score because after all Karwar is a place in Mysore State. I am only drawing the attention of the Government to the fact that Mangalore lacks the attention of the Government. When T. Mariappa was in power in Mysore, it was represented to him

that more money should be provided for South Kanara. He came on an extensive tour, went round the district and said that the Mysore Government has not spent as much money as it ought to have and he has left a note in the Government files that Mangalore has not received the proper quota of expenditure from the Mysore Government. Whatever major works have been taken up have been done at the cost of the Central Government. What I am driving at is that it is not too late even now for the Minister to rethink and give proper allocations to our district so that our main roads and communications can be improved.

Another thing is that our rains begin from 15th May or June and last till November so much so the workable season in South Kanara is only 8 months as against 12 months in the maidan areas. So, materials such as cement that are required for developmental works in Mangalore should be made available in good time so that the works that are going to be taken up could be completed in the course of these 8 months. I know the Chief Engineer had an occasion to be there during the rains. I do not know whether the Minister has been able to go to Mangalore during the rainy season and I do not know whether I can on the floor of the House invite him to go over there during the rainy season so that he may know the difficulties there. We have not got sufficient communicable roads by which we can go to the remotest villages. So, it is necessary that our bridges and roads should be properly maintained and rural roads should be made available to the people so that the agricultural produce can be brought to the cities and the overhead charges can thereby be reduced to a great extent.

We are thinking of minor irrigation only. There are some major irrigation projects which can and should be taken up in our district. Now, the rain water is going to waste; it is being drained to the sea. It could be stored by having a big reservoir at Halady or some other place. I request the Hon'ble Minister to get this properly investigated. When we were in Madras, these works were got examined by the Madras Government and I request the Government of Mysore to pursue those works and see that major irrigation works are also made available to our district so that our people may be able to grow more food.

†ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪ (ಹೆಬ್ಬಾರು).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ರೋಕೋಷಯೋಗಿ ಖಾತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕೆ ಕೂಡ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಸಹ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದವರು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ವಿರೋಧ ಮಾಡದೆ ಹೋದರೂ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ವಿರೋಧ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಆ ರೀತಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಷ್ಟವಿದೆಯೆಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಮರಾಮತ್ತು ಇರಾಖೆಗೆ ಕೋಟಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಹಣವನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಕೂಡ ಬರ್ಚುಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ದೇಶದ ಬಹುತೇಕವಾದಂಥ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಗಬೇಕಾದುದು ಇದೆ. ಈ ಇರಾಖೆ 15 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಹಾರೋತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಒಂದು ಕ್ರಮವನ್ನೂ ಸಹ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಾಕಿಲ್ಲವೆಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗತಾನೆ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ನಮಗೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಹಣ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ. ಹಣದ ಅಭಾವ ಜಾಸ್ತಿ ಇದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದಂಥ ಕೆರೆ ಕಾಮಗಾರಿ ಕೆಲಸಗಳು, ನೀರಾವರಿ ಕೆಲಸಗಳು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕುಂಠಿತವಾಗಿವೆಯೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕಾಣದೇ ಇದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ರೋಕೋಷಯೋಗಿ ಇರಾಖೆ ನೆರವಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡದೇ

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪ)

ಇರುವ ವಿದರ್ಶನಗಳು ನಮಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದೊರೆತಿವೆ. ಮರಾಮತ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಆಗ ಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಲೇ ಯಾವ ಬಾಬುಗಳಿಗೆ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅವಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬ ಆಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಅನೇಕರು ಹೊರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಷ್ಟೆ! ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ದೇಶ ಮೈಸೂರು ನೀರಾವರಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರಾಜಾಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಎರಡನೆಯದೇ ಏಕೆಂದರೆ, ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಮೈಸೂರು ನೀರಾವರಿ ಇಲ್ಲ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದೇವೆಂದು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಉಪಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಆಲೂರು ಹನುಮಂತಪ್ಪನವರಿಗೆ ಈ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬಹಳ ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಈ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಬಾಸ್ತಿ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

Mr. SPEAKER.—The House will now rise and meet at one of the clock on the 20th March 1963.

The House adjourned at Six of the clock to meet again at One of the Clock on Wednesday the 20th March 1963.